

Gheorghe Andreica

IERNUT

**Însemnări monografice
(1948 – 2007)**

Editura NICO

Gheorghe Andreica
IERNUT
Însemnări monografice
(1948 – 2007)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

**ANDREICA, GHEORGHE, IERNUT. Însemnări
monografice (1948 – 2007)**

**/ Gheorghe Andreica, - Târgu-Mureș : Editura Nico,
2007**

ISBN 978-973-1728-45-2

Coperta de Nicolae Băciuț

Editura NICO

Str. Ilie Munteanu nr. 29

Târgu-Mureș

Apărut 2007

Copyright © Andreica Gheorghe 2007

Toate drepturile rezervate

Lector Nicolae Băciuț

Format 16/61X86, coli tipo 9,625

Tehnoredactare Sergiu Băciuț

Tiparul executat la Intermedia Group

Târgu-Mureș, str. Poștei nr. 1

ROMÂNIA

Gheorghe Andreica

IERNUT

**Însemnări monografice
(1948 – 2007)**

909725

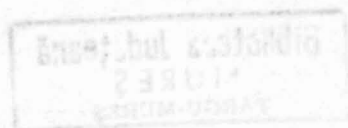

Editura NICO

În atenția difuzorilor de carte:

Timbrul literar se virează la Uniunea Scriitorilor din
România,

Cont RO44RNCB5101000001710001 BCR, Unirea

Capitolul 1

ELEMENTE DEMOGRAFICE

Datele statistice cu privire la populația localității Iernut ne sunt oferite de recensămintele populației din anii 1956, 1966, 1977, 1992 și 2002 după cum urmează:

Anul efectuării recensământului	Număr locuitori	Femei	Bărbați
1956	2488	1320	1168
1966	6035	2659	3376
1977	5059	2465	2594
1992	5997		
2002	5751		

În decursul timpului, ritmul de creștere înregistrează oscilații în funcție de mutațiile survenite în dezvoltarea economică, în evoluția sporului natural și a mobilității teritoriale.

Vă prezentăm, în continuare, Fișa demografică a orașului Iernut (cu localitățile aparținătoare) în perioada 1992-2005:

	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Populația totală la 01.07	9818	9927	9946	9889	9887	9910
Populația la 01.07.-femei	4884	4936	4947	4939	4951	4965
Populația cu domiciliul în localitate la 01.07	10041	10056	10073	10066	10043	10076
Născuți vii	132	141	108	109	107	123
Decedați- total	110	121	103	105	126	110
Decedați sub un an	2	2	4	-	1	1
Stabiliri de domiciliu în localitate	135	156	123	156	166	131
Plecări cu domiciliu din localitate	200	114	158	159	156	147
Stabiliri de reședință în localitate la 31.12	-	93	135	97	74	87
Plecări cu reședință din localitate la 31.12	-	22	262	274	230	253
Imigrări	-	-	-	5	2	3
Emigrări	-	-	-	13	2	6

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Populația totală la 01.07	9812	9850	9864	9944	9691	9706	9718	9711
Populația la 01.07.-femei	4924	4925	4946	4973	4884	4892	4895	4893
Populația cu domiciliul în localitate la 01.07	10010	10029		10075	9799	9796	9824	9802
Născuți vii	107	134	106	98	94	88	71	98
Decedați-total	118	103	93	128	120	103	110	117
Decedați sub un an	2	1	1	1	1	3	2	1

Stabiliri de domiciliu în localitate	87	117	136	164	165	154	191	120
Plecări cu domiciliu din localitate	125	127	98	132	140	133	149	113
Stabiliri de reședință în localitate la 31.12	92	50	88	51	23	23	32	30
Plecări cu reședință din localitate la 31.12	290	229	273	157	129	111	140	110
Imigrări	4	-	-	-	-	-	-	-
Emigrări	-	1	1	2	1	-	4	2

Din fișă rezultă o oarecare stabilitate în privința populației totale, dar cu o scădere accentuată a nașcuților vii în 2004, an în care sporul demografic negativ este ridicat. De altfel, se constată că începând din 2001, sporul demografic e în permanență negativ, ceea ce nu este o surpriză, același lucru întâmplându-se la nivelul întregii țări. Considerăm relative cifrele care redau situația emigrărilor.

Redăm în continuare evoluția indicatorilor mișcării naturale a populației în perioada 1961-2005.

Natalitatea (N), Mortalitatea (M), Sporul natural (Sn)	1961- 1970	1971- 1980	1981- 1990	1991- 1995	1996- 2000	2001- 2005
N	9,39	17,54	16,27	11,02	10,78	9,08
M	,01	7,99	11,64	10,61	11,08	12,07
Sn	2,38	9,55	4,63	0,41	-0,30	-2,29

Decretul din 1966, prin care se interziceau întreruperile de sarcină pentru femeile care aveau mai puțin de 3 copii, cu excepția unor cazuri speciale, a avut ca efect creșterea bruscă a natalității în anii care au urmat. Este perioada când și la nivelul întregii țări se înregistrează cel mai mare număr de nașteri.

Se constată după 1970 o scădere treptată a natalității, dar, lucru nefiresc, și o creștere a mortalității. Astfel că intervalul 1996-2000 consemnează un spor natural negativ, spor care se accentuează în următorul interval, când se ajunge la cea mai mică natalitate și cea mai mare mortalitate.

Scăderea natalității nu este un fenomen specific doar zonei Iernutului, ci întregii țări. Fenomenul se datorează în primul rând libertăților instituite după evenimentele din decembrie 1989.

Creșterea sau scăderea numărului locuitorilor dintr-o zonă sau alta este dată nu numai de sporul natural al populației, ci și de mobilitatea teritorială a acesteia, determinată mai ales de cauze economice. Ținând cont de mobilitatea teritorială, distingem mai multe categorii de populații: populația migratorie și cea navetistă. Mișcarea migratorie poate fi definitivă sau temporară. Până în 1989, acest fenomen a avut un singur sens și, anume, dinspre rural spre urban.

Urbanul, în extensie industrială, avea nevoie de forța de muncă din mediul rural, care, prost plătită în CAP-uri, se îndrepta spre oraș. Putem afirma că acest fenomen a avut consecințe, în general, pozitive pentru persoanele care s-au mutat la orașe, precum și pentru orașele respective, dar consecințe profund negative pentru sate, care cunosc în prezent un puternic proces de îmbătrânire și de scădere vertiginoasă a populației.

În general, este greu de urmărit plecarea populației în străinătate, neștiind dacă este una definitivă sau temporară.

Un alt fenomen care determină mobilitatea teritorială a populației este navetismul. Fenomenul este generat de necesitatea găsirii unui loc de muncă, de bine, de rău acceptat de persoana în cauză.

În perioada construirii Termocentralei, numărul navetiștilor era ridicat, dar în prezent este destul de redus. Numărul cel mai mare de navetiști este dat în prezent de elevii din zonă care frecventează cursurile Grupului Școlar Iernut și ale Școlii Generale, urmat de cei care locuiesc în alte zone și au loc de muncă la Termocentrala Iernut.

Distribuția spațială a populației este neuniformă. Indicele de densitate pune în evidență raportul dintre numărul populației și suprafața ocupată

de aceasta. Redăm mai jos evoluția densității generale a populației în Iernut între anii 1956-2002:

1956	1966	1977	1992	2002
71,8	104	94,6	91,4	89,5

Se observă o creștere spectaculoasă a densității populației pe km², de la 71,8 la 104, în intervalul 1956-1966, creștere legată de construcția Termocentralei, după care urmează o scădere lentă, generată de scăderea sporului natural.

Dacă aplicăm coeficientul de arealitate, care exprimă media suprafeței teritoriale ce revine unui locuitor, rezultă că la Iernut unui locuitor îi revin 1,11 ha cu o distanță medie de 125 m între 2 persoane.

Structuri geodemografice

Structura pe sexe și grupe de vârstă

Structura populației pe sexe în intervalul 1966-2002 se prezintă astfel:

Sexul	Anii			
	1966	1977	1992	2002
M	53,71	50,69	50,12	49,60
F	46,29	49,31	49,87	50,40

Se poate lesne observa că populația masculină în 1966 era superioară ca pondere celei feminine, pentru ca în 1977 și 1992 ponderea să se echilibreze, iar în 2002 ponderea populației feminine să depășească ușor ponderea populației masculine. Sporul de populație masculin a fost dat de personalul de la Termocentrală, majoritar masculin.

Structura populației pe grupe de vârstă

Are o mare importanță, mai ales pentru viitor, în sensul că o pondere mică a populației cuprinsă între 0-19 ani va avea consecințe negative pentru asigurarea forței de muncă. Redăm în continuare structura populației pe grupe de vârstă în anii 1966-2002.

Sexul	Populația locuitori	Grupe de vârstă					
		0-19	%	20-64	%	65- peste 65	%
Ambele sexe	11 064	3976	35,93	6419	58,01	669	6,06
Masculin	5942	2006	34,17	3617	60,88	259	4,34
Feminin	5122	1910	37,30	2812	54,70	410	7,53

Sexul	Populația locuitori	Grupe de vârstă					
		0-19	%	20-64	%	65- peste 65	%
Ambele sexe	9523	2508	26,33	5570	58,48	1455	15,17
Masculin	4724	1283	27,16	2831	59,49	610	12,91
Feminin	4799	1225	25,52	2739	57,07	835	17,39

Comparativ, se constată scăderea ponderii populației din grupa de vârstă tânără, dar și o puternică creștere a ponderii populației vârstnice.

Structura etnică a populației

Vom analiza structura etnică a populației orașului Iernut pe baza datelor de la recensămintele din 1966 și 2002.

Anul	R	%	M	%	Rr	%	
1966	7972	72,05	2692	24,33	296	2,68	
2002	7229	75,91	1426	14,97	832	8,95	

Anul	Germ	%	Evrei	%	Alte etnii și nedeclarați	%
1966	85	0,77	9	0,08	10	0,09
2002	12	0,13	2	0,02	2	0,02

În acest interval de peste trei decenii și jumătate, se constată o accentuată scădere a ponderii populației maghiare de la 24, 33 % în 1966 la 14,97% în 2002, creștere accentuată a ponderii rromilor, de la 2,68% la aproape 9%, precum și scăderea ponderii populației de etnie germană, de la 85 la 12 persoane.

Credem că numărul ridicat al germanilor în 1966, comparativ cu 2002, se datorează prezenței acestora la construcția Termocentralei.

Structura confesională a populației

Analiza structurii confesionale a populației din orașul Iernut s-a făcut pe baza datelor de la recensămintele populației din 1992 și 2002, cele din 1956 și 1966 neconținând date despre această structură.

Ponderea cea mai mare o au credincioșii de religie ortodoxă, urmați de cei de religie reformată și de cei de religie romano-catolică.

Religia ortodoxă este specifică populației românești, în timp ce religia reformată și cea romano-catolică sunt specifice populației de etnie maghiară.

După 1989, a sporit numărul celor care, din diverse motive, au aderat la alte culte, dintre care, unele interzise înainte de 1989.

Redăm mai jos structura confesională a populației, în anii 1992 și 2002:

Religia	Anul	
	1992	2002
Ortodoxă	7335	7214
%	75,47	75,75
Reformată	1316	1181
%	13,54	12,40
Romano-catolică	347	303
%	3,57	3,21
Greco-catolică	225	242
%	2,32	2,54
Unitariană	31	23
%	0,32	0,24
Baptistă	62	62
%	0,64	0,65
Penticostală	172	232
%	1,77	2,44
Adventistă	4	43
%	0,04	0,45
Creștină după Evanghelie	112	107

%	1,15	1,12
Martorii lui Iehova	-	52
%	-	0,54
Alte religii	60	58
%	0,61	0,60
Atei	4	2
%	0,04	0,02
Fără religie	44	18
%	0,45	0,19
Religie nedeclarată	3	3
%	0,03	0,03

Analizând datele de mai sus, se poate constata că, în mare măsură, structura etnică determină și structura confesională a populației. De asemenea, se constată, raportat totuși la numărul mic de credincioși, o creștere a numărului de credincioși la religiile penticostală și adventistă.

Structura socio-profesională

Indiferent dacă facem referire la mediul urban sau rural, la o zonă agricolă sau de altă natură, peste tot există o parte a populației care este ocupată, care participă la o activitate social-economică, care-i asigură un anumit nivel de trai, și o populație

întreținută de către cei care desfășoară o anumită activitate.

Deși este oraș, o bună parte a locuitorilor Iernutului lucrează în sectorul primar (în agricultură). Datorită cu precădere existenței Termocentralei la Iernut, o parte a populației lucrează în sectorul secundar (industrie), iar o altă parte în cel terțiar. În sectorul secundar predomină bărbații, iar în cel terțiar lucrează și un număr destul de mare de femei.

Pe baza recensămintelor populației din 1992 și 2002, redăm structura populației pe sectoare de activitate în Iernut:

	Pop. activă	Pop. Ocupată	%	Sect. primar	%
1992	4398	4118	93,63	1439	32,71
2002	3342	2533	75,79	608	18,19

	Sect sec.	%	Sect. tert.	%	Șomeri	%
1992	1663	37,81	1016	23,11	280	6,37
2002	962	28,78	963	28,82	809	24,21

Se observă o scădere a populației ocupate, scădere care s-a manifestat treptat, pe măsură ce o serie de activități și-au închis porțile, trimițând populația în șomaj. Se constată, de asemenea, apariția

unui fenomen cu care nu eram obișnuiți până în 1989, cel al șomajului. Dacă în 1992, nivelul acestuia era încă destul de scăzut (6,37%), în 2002 ajunge la aproape un sfert din populația activă.

O bună parte din șomeri, dar și dintre absolvenții unei forme de învățământ au plecat în diverse țări ale lumii la muncă pentru a-și asigura întreținerea și, adesea, pe cea a familiei.

Să sperăm că va veni cât mai curând vremea când acești cetățeni români vor produce bunuri materiale și nu numai, pentru țara, pentru localitatea lor.

Capitolul 2

SECTORUL PRIMAR

2.1. Agricultură

C.A.P. IERNUT

În scopul asigurării cu produse agricole a clasei muncitoare, încă din 1947 au fost introduse cotele la cereale. Produsele erau ridicate direct de la arie.

Urmând modelul sovietic de transformare a agriculturii, la doar 4 ani după ce o parte a țăranimii primise pământ prin reforma agrară, Plenara C.C. al P.C.R. din 3-5 martie 1949 a hotărât și pentru România implementarea modelului sovietic.

Dar cum țăranul român era legat trup și suflet de bucata lui de pământ, transpunerea în practică a hotărârilor Plenarei era mai greu de realizat chiar dacă se afirma că scopul unirii gospodăriilor țăărănești în cooperative agricole de producție (Gospodării Agricole Colective) era creșterea producțiilor agricole și ridicarea nivelului de trai al țăranimii.

Tot în documentele Plenarei se afirma că unirea în Gospodării Agricole Colective se va face pe calea liberului consimțământ, cu alte cuvinte, se înscrie în G.A.C. cine vrea, cine nu, nu. Pentru majoritatea țăranimii, realitatea a fost alta, țăranii fiind obligați, chiar constrânși, să facă acest pas.

Documentele vremii sunt grăitoare în acest sens. Chiar dacă la Iernut nu s-a întâmplat ce s-a întâmplat în apropiere, la Lechința, unde țaranul Brustur Remus a fost împușcat de ofițeri de securitate din Luduș în data de 11 august 1949, la marginea satului Căpușul de Câmpie, spre Bandul de Câmpie, într-o porumbiște, și îngropat fără preot și fără lumânare. (*De unde atâta ură; Martiri ai colectivizării județului Mureș - Cuvântul liber*, 21 iunie 2007- col.(r) prof. Vasile T. Suci), iar la Orosia, Remus Lăluț a fost împușcat de ofițeri de securitate din Turda și Luduș în data de 3 august 1950 în hotarul satului Orosia, comuna Cuci, ambii fiind victime ale colectivizării – (*Cuvântul liber*, 28 iunie 2007). Dramele sufletești ale unora au fost mari și de lungă durată.

Cum în fruntea „luptei” pentru convingerea țărănimii de a intra în G.A.C. trebuiau să se afle dascălii satelor și cum unii țărani le cereau părerea în legătură cu colectivizarea, s-a ajuns în situația ca trei dintre intelectualii din acea vreme de la Iernut să fie denunțați ca opozanți ai noului regim, suficient ca aceștia, Roșca Ghe., Todoran Liviu și Habor Gavrilă, să fie mutați pe diverse perioade cu slujba în alte localități. Gh. Roșca s-a întors în Iernut abia în 1961. Ne putem închipui drama prin care au trecut acești oameni.

S-ar putea pune întrebarea – de ce au aderat la această idee mai ușor țărani săraci și doar prin diverse

amenințări și presiuni cei mai avuți? Răspunsul este simplu de dat. Cei săraci n-aveau nimic de pierdut, dar sperau într-o viață mai bună, pe când ceilalți trebuiau să renunțe la pământ, pământ pentru care unii au traversat Oceanul în America, pentru a face bani și a se întoarce să-l cumpere, la animale și utilaje, adică tocmai lucrurile de care erau atât de strâns legați.

Deși este o zonă cu teren fertil, favorabil agriculturii, surprinzător, C.A.P.-ul Iernut a luat ființă încă din 1 septembrie 1950. Un număr de 291 familii dintre care: 13 fără pământ, 159 săraci și 119 mijlocași, s-au înscris în G.A.C., aducând cu ei o suprafață totală de 719 ha. Primii țărani înscrși în C.A.P. au fost următorii: Hamar Iosif, Rosznyai Alexandru, Rusu Ioan, Drăgan Ioachim, Timar Alexandru, Țânțar Vasile, Mardan Alexandru, Orza Nicolae, Cioca Ioan, Boer Iuliu, Osvath Eugen, Artimic Ioan, Trombitas Ioan, Gurghean Gheorghe, Șimon Ilie. Primul președinte al G.A.C.-ului din Iernut a fost Trombitas Ioan. (Arhiva C.A.P. Iernut).

Dacă facem o medie a suprafeței de teren adusă de o familie în G.A.C., aceasta este de aproximativ 2,4 ha, suprafață insuficientă pentru producțiile din acea vreme care să asigure un nivel de trai cât de cât satisfăcător. De asemenea, inventarul viu și mort adus la înființare era sărac, punându-i pe oameni în imposibilitatea de a lucra pământul la timp. Cele 439 brațe de muncă existente au fost organizate în brigăzi și echipe, având în frunte câte un șef de

brigadă și câte un șef de echipă. Se cultivau cu precădere grâu, porumb, sfeclă de zahăr, soia. În primul an de muncă, rezultatele au fost destul de modeste. S-au obținut 1101 kg grâu la hectar, 1083 kg porumb, 302 kg orz, 11155 kg sfeclă, 5714 kg cartofi la hectar. (Arhiva C:A.P. Iernut)

Dacă comparăm aceste producții cu ce s-a obținut mai târziu pe aceleași suprafețe, se constată o producție de 4-5 ori mai mică în acea perioadă.

În 1951, G.A.C. avea 59 bovine, 9 porci, 76 ovine și 6 cabaline. (Arhiva C.A.P.).

Că o parte a țăranilor se lăsau greu de convingi, o dovedește și faptul că s-a găsit, să-i spunem, o cale de tranziție spre G.A.C., și anume întovărășirea agricolă. În cadrul acestor unități, țăranii rămân în continuare proprietari de pământ, menținându-și suprafețele de pământ pe care însă le primeau în alte locuri, tocmai pentru a-i obișnui cu dezrădăcinarea treptată de fostele lor proprietăți, în speranța că vor accepta mai ușor înscrierea în G.A.C.

În 1958, prin noile înscrieri în G.A.C., suprafața ajunge la 1005 ha (756 ha arabil, 121 ha fânețe, 126 ha pășuni, 5,36 ha vie, 1,5 ha livezi), iar numărul brațelor de muncă ajunge la 666 (Arhiva C.A.P.).

Se constată că în decurs de 8 ani, suprafața s-a mărit doar cu aproximativ 300 ha, iar numărul brațelor de muncă a crescut cu 227. Se poate trage concluzia că țăranii nu prea se înghesuiau să se înscrie în G.A.C.

Plata țăranilor se făcea pe bază de normă zi muncă, pentru care se primeau produse și bani, veniturile fiind modeste.

În anul 1962, „anul încheierii cooperativizării agriculturii”, suprafața unității ajunge la 1536 ha.

În același an, C.A.P. Iernut (când s-a schimbat denumirea din G.A.C. în C.A.P.) s-a unificat cu C.A.P. Lechința, deținând împreună o suprafață de 3023 ha. C.A.P. a devenit unitate de gradul I. În 1970, suprafața totală era de 3012 ha. (Inf. Stuparu C-tin).

Prin aplicarea unor tehnologii moderne, prin aplicarea de îngrășăminte chimice, producțiile cresc, ajungând să se dubleze sau chiar să se tripleze. Dacă la culturile agricole se obțin rezultate bune, nu același lucru se poate spune de sectorul zootehnic, unde producția pe cap de vacă furajată era slabă. Rezultate s-au obținut doar în privința numărului de animale, care în 1971 a ajuns la 734 bovine, din care 460 vaci, 562 ovine, 57 cabaline. Producțiile modeste se explică în primul rând prin lipsa bazei furajere, care era foarte mică în raport cu încărcătura mare de animale.

În toată perioada existenței sale, C.A.P.-ul a fost deservit de o secție a „S.M.A. Iernut”.

În scopul creșterii veniturilor C.A.P., în perioada 1963-1971, suprafața legumicolă a crescut de la 40 ha la 110 ha.

În 1971, s-a înființat la Iernut „Asociația intercooperatistă de creștere și îngrășare a porcilor”,

prin asocierea C.A.P.-urilor Iernut, Cipău, Sălcud. Asociația dispunea de 509 ha pământ necesar producerii furajelor pentru hrana animalelor.

În prima parte a deceniului opt, ia ființă CONSILIUL UNIC AGROINDUSTRIAL DE STAT ȘI COOPERATIST Iernut, având ca scop concentrarea producției și aplicarea științei conducerii în unitățile agricole de stat și cooperatiste și în cele administrativ teritoriale. Raza sa de activitate cuprindea circa 18.000 ha teren agricol din 9 unități cooperatiste și IAS Iernut. CUASC și-a încetat activitatea la începutul anilor 1990. În perioada cât a funcționat, a avut ca președinți pe Florea Ioan, urmat de Laszlo Ștefan (inf. Laszlo Ștefan).

Pe parcurs, prin apariția unor unități specializate, sectorul zootehnic de la C.A.P. a scăzut considerabil prin trecerea speciei porcine la A.E.I. Cuci și desființarea fermei de ovine. La C.A.P. Iernut, a rămas numai sectorul bovin, cu un număr de 900 capete, din care 400 vaci de lapte.

Ca urmare a măsurilor luate, nivelul producțiilor a început să crească. Astfel, în sectorul vegetal, producția de grâu a ajuns la 4000 kg/ha, la porumb boabe la peste 5000 kg/ha, iar la sfecla de zahăr la peste 50000 kg/ha. La aceste producții, toate aceste culturi sunt rentabile din punct de vedere financiar. În 1977, locul brigăzilor de producție este luat de fermele de producție cu suprafețe de teren până la 300 ha.

Și în sectorul zootehnic producția a început să crească an de an, mai ales datorită creșterii bazei furajere de la 40 ha la 100 ha. Drept urmare, producția de lapte a crescut de la 1000 litri/ cap de vacă furajată la 3500 litri/cap de vacă furajată în 1977. O creștere spectaculoasă, dar totuși mică în raport cu performanțele obținute la acea dată la nivel mondial.

Producțiile crescând semnificativ în ambele sectoare, rezultatele financiare sunt tot mai bune, astfel că în anii 1988 și 1989, unitatea a înregistrat profit. (Inf. Stuparu C-tin).

Deși rezultatele erau bune, comparativ cu multe asemenea unități, forța de muncă lucrativă era retribuită destul de slab, ceea ce genera nemulțumiri în rândul oamenilor. Cauza retribuirii necorespunzătoare o constituia fondul de stat, care cuprindea indicatori foarte mari. Fără a se ține cont de cât se producea, fondul de stat era obligatoriu, iar pentru retribuire rămânea foarte puțin.

Deși îmbunătățirea activității și rezultatele bune erau evidente, în 1989 s-a luat o măsură aberantă, de a unifica toate C.A.P.-urile din localitatea Iernut în una singură, la Iernut. Unitatea fiind foarte mare, era greu de condus, pe de o parte, iar pe de altă parte, dotarea nu era pe măsură. Drept urmare, rezultatele au început să fie mai slabe decât în anii anteriori. Confirmarea sau infirmarea acestui mod de organizare nu a mai venit, deoarece în 1991 C.A.P.-urile s-au desființat, iar prin Legea nr.18/1991, cea

mai mare parte a țăranilor sau a moștenitorilor acestora au intrat în posesia fostelor proprietăți.

În prezent, se vede că lucratul pământului în parcele mici, risipite, este o soluție nerentabilă. O dovedesc localitățile, puține la număr, unde există tarlale mari și unde se pot aplica tehnologii avansate.

De-a lungul anilor, la conducerea C.A.P. s-au perindat mai mulți președinți, după cum urmează:

- Trombitas Ioan – 1950 – 1951
- Szanto Alexandru – 1951 – 1962
- Trombitas Ioan 1963 – 1976
- Vlassa Gheorghe 1976 – 1980
- Stuparu Constantin 1980 – 1990

După dezmembrarea C.A.P. și retrocedarea pământului foștilor proprietari, unii dintre aceștia au încercat să lucreze singuri pământul, alții s-au constituit în asociații agricole.

În această perioadă, au existat următoarele asociații:

	Suprafața deținută	Număr familii
IERNUȚEANA	585 Ha	395
SEMINCERA	380 Ha	150

După câțiva ani de funcționare, ambele și-au încetat activitatea.

În prezent, mulți proprietari și-au dat pământul în arendă celor care au posibilitatea să-l lucreze mecanizat.

I.A.S. IERNUT

Prin Decretul nr. 83 din martie 1949, au fost deportați proprietarii de terenuri mai întinse, rămase după reforma agrară din 1945, și confiscată întreaga lor avere în favoarea Statului.

În anii '50, se înființează tot mai multe gospodării agricole de stat. În aceste condiții, s-a înființat și în zona noastră G.A.S. 1 MAI Tg. Mureș. Fiind o gospodărie cu rază mare de activitate, era greu de administrat. Drept urmare, în baza Decretului nr. 199/1956 și a H.C.M. nr. 725/1956, prin dezarondarea de la G.A.S. 1 Mai Tg. Mureș, se înființează G.A.S. Cipău la data de 1 octombrie 1956, cu centrul administrativ în satul Cipău. Noua Gospodărie Agricolă de Stat, care a cuprins sectorul de stat din agricultura localităților Cipău, Sânpaul, Iernut, Lechința etc., a format nucleul viitorului I.A.S. Iernut.

În anul înființării, I.A.S. Iernut avea în proprietate următoarele:

A) **TOTAL TEREN** = 1060,70 ha

din care:

arabil	= 894,34 ha
fânețe	= 59,82 ha
pășuni naturale	= 31,96 ha
vie	= 0,90 ha
livezi	= 3,85 ha
neproductiv	= 69,83 ha .

B) EFFECTIVE DE ANIMALE

1. taurine total = 334 capete

din care:

vaci = 109 capete

tauri = 3 capete

boi de muncă = 51 capete

tineret mascul = 32 capete

tineret femel = 139 capete

2. cabaline total = 31 capete

din care:

iepe și cai de muncă = 26 capete

tineret cabalin = 5 capete.

3. porcine total = 500 capete

din care:

vieri = 12 capete

scroafe = 106 capete

C) DOTAREA CU MIJLOACE MECANICE :

- 1 tractor KD-35 (pe șenile);

- 1 autocamion vechi;

- 1 tocătoare furaje;

- căruțe, pluguri de animale, secerătoare-legătoare cu tracțiune de cai, batoze pentru cereale, semănători de păioase, prășitoare cu tracțiune animală, cositori trase de cai etc.

La înființare, valoarea totală a activului se cifra la 13.320.315 lei, din care mijloace de bază = 9.603.774 lei.

Întreprinderea a devenit, în timp, cea mai mare întreprindere de stat de gradul I din județul Mureș și totodată unitate de referință a Ministerului Agriculturii.

Pe parcursul anilor, luate cronologic, putem remarca aspectele mai importante care au contribuit pozitiv la organizarea, dezvoltarea, modernizarea continuă a IAS-ului Iernut:

- în 1960, prin Decret prezidențial, se schimbă denumirea gospodăriei în G.A.S. Iernut și se mută centrul administrativ din localitatea Cipău în localitatea Iernut;

- în 1962, se realizează comasarea terenurilor răzlețe în trupuri mari compacte și în apropiere de I.A.S.;

- în anii '60, se înființează în cadrul gospodăriei stația de preparate din carne cu capacitate de 300 to preparate /an, producție care a crescut apoi în următorii ani la 900 to preparate /an;

- prin dezarondarea G.A.S.-ului Cuci, se atașează fermele Cuci și Chețani, cu profil legumicol, total 821 ha teren, din care peste 500 ha amenajat pentru irigat ;

- extinderea amenajărilor de îmbunătățiri funciare prin desecare-irigare a noi suprafețe, ajungând astfel la peste 75 ha terenuri irigate;

- în 1967, se reorganizează activitatea pe ferme și se schimbă denumirea din G.A.S. Iernut, în I.A.S. Iernut, denumire pe care a menținut-o până în anul

1990, când a devenit Societatea comercială de stat AGRIM Iernut ;

-aplicând măsurile de specializare, se predau sectorul porcin la Stațiunea de cercetare și producție Gornești, iar secția de nutrețuri combinate devine unitate separată, din care apoi se dezvoltă în anii următori fabrica de nutrețuri combinate, devenind unitate de interes republican și totodată model pe țară;

-construcția complexului de îngrășare a tineretului taurin de tip BABY BEEF de 9600 capete capacitate anuală (anii 1968-1970);

-modernizarea tehnologiei de producție la fermele de vaci Lechința, Sânpaul (furajare cu furaj unic, mulsul mecanic și transportul laptelui centralizat prin conductă de sticlă la lăptărie; evacuarea dejecțiilor prin racleți tip Delta etc.);

-construirea stației de preparare a furajelor, a stației de deshidratare-granulare a furajelor verzi, a stației pentru retardarea ureei, a stației de biotehnologie pentru protamid și lactosil;

-dotarea continuă cu tractoare, combine, mașini agricole, instalații moderne, mijloace de transport speciale, investiții, modernizări etc.;

-cedarea celor două ferme-Cuci și Chețani la I.A.S. Zau de Câmpie în 1972;

-construirea unei îngrășătorii de berbecuți, cu o capacitate de 1200 capete berbecuți rulați pe an, din care peste 80% la export.

I.A.S. Iernut, pe parcursul anilor, a realizat o dezvoltare într-un ritm rapid, aplicând permanent progresul tehnic și cuceririle științei în domeniul agriculturii moderne. Întreprinderea se înscrie cu rezultate scontate în producție an de an, devenind o întreprindere model pentru Ministerul Agriculturii, realizând multe instructaje de profil și schimburi de experiență cu specialiștii din agricultură din toată țara.

Astfel, dacă aruncăm o privire după două decenii de existență, la rezultatele obținute de I.A.S. Iernut în anul 1976, găsim următoarele date din **darea de seamă** la finele anului respectiv:

Specificare	U.M.	Realizat
-salariați permanenți	persoane	500
-nr. de ferme și sectoare de activitate	număr	16
-producția globală (valori pe anul 1976)	milioane lei	70
-productivitatea muncii/salariat /an	Lei	140.000
-total teren agricol	Ha	2.200
-din care –irigat	Ha	750
-îngrășăminte naturale aplicate în 1976	Ha/to	695ha/26.535 to
-îngrășăminte chimice	Ha /to/sa	2.200/409
-producția medie de orz-boabe	Kg/ha	5.708
-trifoliene pentru fân	Kg/ha	7.595
Efective total de taurine la 31 dec 1976	capete	10.220
-din care vaci și juninci gestante	capete	1.100
-taurine la îngrășat	capete	8.560
Taurine cumpărate total în 1976 :	capete	11.892

-ovine cumpărate total pentru îngrășat	capete	13.778
-producția totală de lapte pe 1976	Hl	31.258
-producția de lapte pe cap de vacă pe an	l/cap	3.528
Livrări la stat în 1976		
-carne taurine total	To	4.228
-carne ovine total	To	424
-lapte de vacă total	hL	28.395
-rezultate financiare pe anul 1976	mii lei	+ 1.369

Prin compararea acestor date cu cele din anul înființării întreprinderii (1956), rezultă:

- total teren agricol în 1976 față de 1956, de 2 ori mai mult;

- efectiv total de taurine în 1976 față de 1956, de 26 ori mai mult, din care:

- vacii și juninci gestante, de 7 ori mai mult;

- producția de lapte total muls în 1976 față de 1956 de 11 ori mai mult;

- carne de taurine livrată la Stat în 1976 față de 1956, de 423 ori mai mult.

Aceste câteva cifre de mai sus demonstrează progresul înregistrat de I.A.S. Iernut pe parcursul a două decenii de activitate neîntreruptă.

Dezvoltarea generală ascendentă a I.A.S. Iernut a continuat pe parcursul anilor următori până în 1990, an de cumpănă în activitatea întreprinderii, în sensul că noul Guvern nu a mai susținut proprietatea de stat, dimpotrivă, scopul de acum era desființarea acestuia prin diferite metode

de... privatizare. Acțiunea de privatizare era binevenită pentru țară, dar s-a târăgănat prea mult (> 10 ani), lipsită parțial de transparență și de fermitate, dând posibilitatea la mari neajunsuri, risipă, degradare de bunuri materiale, corupție etc., cauzând astfel totodată devieri negative în economia țării.

Privatizarea I.A.S. Iernut (S.C. AGRIM Iernut), în general s-a realizat în condiții mai bune, conform legilor în vigoare, remarcând faptul că în marea majoritate, noii proprietari au continuat profilul de producție la un nivel tehnologic și mai bun, la un nivel de organizare-dotare-exploatare conform noilor cerințe în domeniul de referință.

Redăm în continuare situația nominală cronologică a directorilor de la înființare până la privatizarea I.A.S. Iernut

Nr.crt	Numele și prenumele	A îndeplinit funcția în anii	Ani pe funcția de director
1.	ING. GHITĂ IOAN	1956÷1957	2
2.	ING. CUTUHAN MIHAI	1958÷1962	4
3.	ING. DRAGOMIR IOAN	1963÷1967	5
4.	ING. SENCHEA AUREL	1968÷1970	3
5.	ING. CATARIG IOAN	1970÷1971	1

Bibliografie:

-copia procesului verbal încheiat la 01.10.1956 privind înființarea G.A.S.Cipău, act care se păstrează la Direcția Generală a Arhivelor Statului –Tg.Mureș;

-dările de seamă privind activitatea I.A.S.Iernut pe diferiți ani;

-situații, rapoarte, inventare diferite, întocmite pe parcursul anilor.

Inf. ing. Baroczi Ladislau

SC ZOOIND ARDEALUL SA

A luat ființă în 1968, în cadrul I.A.S. Iernut, ca fermă de producere a nutrețurilor combinate.

Ferma avea 80 de angajați. Capacitatea de producție -40 000 to, pentru porcine.

În anul 1971, a devenit unitate de sine stătătoare, respectiv F.N.C. Iernut. Unitatea producea furaj combinat pentru întreg județul, precum și pentru județele limitrofe.

Capacitatea de producție la vremea respectivă era de 100 000 tone pe an.

Ca urmare a investițiilor făcute, în 1975 ia ființă I.N.C. (Întreprinderea de Nutrețuri Combinate) Iernut, cu o capacitate de producție de 150 000 to anual.

Numărul de angajați era în continuă creștere, ajungând la 300 - personal calificat.

În anul 1976, a luat ființă o secție de degaminare a porumbului-boabe. Germeii rezultați din procesare se livrau la fabricile de ulei din țară, ex. Slobozia, Carei, Urziceni etc.

Datorită colectivului de conducere și specialiștilor din cadrul unității, priceperii în producerea de nutrețuri combinate, de-a lungul anilor, întreprinderea a devenit unitate-etalon pe țară.

În anul 1991, unitatea își schimbă denumirea în S.C. NUTRIMUR S.A. Iernut, ajungând la un număr de 630 angajați.

În perioada 1993-1994, specialiștii din cadrul unității pun în funcțiune fabrica de producere a zooforturilor pentru toate speciile și categoriile de animale.

Materia primă pentru această fabrică – vitamine, microelemente, aditivi etc., se importa din Germania, iar producția de zooforturi se livra la toate unitățile de profil din țară.

Datorită situației financiare precare în care se aflau, au fost cumpărate fermele Band de la C.A.P. în 1990, fuziune cu S.C. Suinprod S.A. Iernut în decembrie 1993, ferma Bogata în 1995, fuziune cu A.E.I. Pogăceaua în februarie 1997.

În urma cumpărărilor și fuziunilor, s-a ajuns la următoarele capacități de producție:

- 1.Complexul Sălcud - 29 000 capete de porcine;
- 2.Complexul Pogăceaua - 16 700 capete porcine;

- 3.Ferma Cipău - 15 500 capete porcine;
4.Ferma nr. 2 Iernut - 12 000 capete porcine;
5.Ferma Band - 6800 capete porcine
Total : 80 000 capete porcine.
6.Ferma Bogata - 600 capete taurine.

NUTRIMUR S.A. a devenit una dintre cele mai mari unități din țară în profilul sau de activitate.

Unitatea deținea și o secție de prelucrare a produselor din carne, unde se obțineau produse de foarte bună calitate.

În anii 1994-1995, a luat ființă o fabrică de morărit, care producea făină de grâu de trei tipuri. Fabrica era deservită de personalul propriu, specializat în această activitate.

Treptat, situația financiară a unității devine tot mai grea. În anul 1998, unitatea se privatizează, devenind S.C. ZOOIND ARDEALUL S.A.

Datorită faptului că statul nu mai pune accent pe creșterea animalelor, precum și a faptului că aprovizionarea cu materie primă devenise tot mai dificilă, unitatea intră în incapacitate de plată și apoi în faliment în martie 2000

Toate efectivele de animale au fost lichidate, cu excepția unei ferme care ulterior a fost privatizată, iar personalul trecut în șomaj.

Directori Dragomir Ioan 1971 - 1986

Burciu Lazăr 1986 - 2000

Actualmente, sediul fostei unități a fost cumpărat de o altă firmă care desfășoară... diverse activități.

Inf. ing. Pop Teodor

I.S.C.I.P. IERNUT

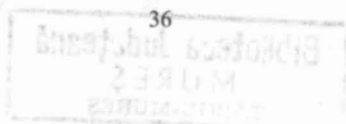
S-a înființat în 1981, având în componență fostele ferme de la I.A.S. Iernut (maternitatea Cipău și îngrășătoria Iernut) și Complexul Sălcud, construit în perioada 1978-1983. Capacitatea totală era de 57 000 capete porcine. Conducerea unității a fost asigurată de la înființare și până la fuziunea cu F.N.C. Iernut de către dr. Baci Silviu Vasile.

Producția de carne obținută era de 5300 de tone anual.

Numărul mediu de personal angajat a fost de 165 persoane, din care personal tehnic cu studii superioare 9 persoane.

De la 1 ianuarie 1990, I.S.C.I.P. devine SC Suinprod SA Iernut, denumire păstrată până la fuziunea cu F.N.C Iernut.

Fuziunea s-a făcut în scopul salvării acestei unități mari producătoare de carne de porc, care după 1990 a început să aibă probleme tot mai mari în

aprovizionarea cu cereale și în contextul în care nici Statul nu a mai sprijinit aceste unități. În cele din urmă, și această unitate ca și multe altele de la nivelul întregii țări, va intra în faliment.

Inf. dr. Baci Silviu

S.M.A. IERNUT

Odată cu colectivizarea agriculturii și comasarea tarlalelor, a devenit o necesitate și mecanizarea agriculturii, astfel că au apărut primele stațiuni de mașini și tractoare (S.M.T.), care aveau secții de mecanizare în fiecare C.A.P. constituit.

În cadrul S.M.T. Luduș, funcționa și în Iernut o secție de mecanizare, care deservea C.A.P. Iernut, dotată cu tractoare și mașini agricole de tipul celor existente în acea perioadă în România.

Din ianuarie 1971, prin reorganizarea agriculturii, în Iernut a luat ființă Stațiunea de mecanizare a agriculturii (S.M.A.) – Iernut, unitate cu personalitate juridică.

Conducerea tehnică era formată din:

Ing. Căpățână Florin - director

Ing. Rusu Mircea Marcel – inginer-șef

Ec. Boroș Constantin - contabil-șef

Unitatea avea în subordine 10 secții de mecanizare, care deserveau C.A.P.-urile din zonă și

un Complex de îngrășare a tăurașilor de 6000 capete, la A.E. I. Cuci.

Secțiile erau dotate cu un număr tot mai mare de tractoare de putere diferită și mașini agricole tot mai diversificate, ceea ce denotă dorința de accelerare a mecanizării în scopul ușurării muncii în agricultură și a creșterii producțiilor agricole.

Din 1972, au început să fie construite ateliere mecanice dotate cu utilajele strict necesare reparării defecțiunilor accidentale apărute.

În 1988, cele 12800 ha teren arabil erau lucrate cu 254 tractoare, cu putere între 45 CP și 180 CP, 84 combine autopropulsate C-12, CP-12, C-14, E-514; 15 combine autopropulsate pentru cosit și însilozat, precum și un număr însemnat de mașini agricole, destinate aproape tuturor lucrărilor din agricultură.

Datorită gamei foarte mari de tractoare și mașini agricole, în 1988 s-a dat în folosință la Iernut un atelier foarte modern, cu pod rulant, mașini unelte de prelucrat și recondiționat piese și subansamble de tractoare și mașini agricole, care deveneau tot mai complicate.

În atelier, lucrau peste 40 de muncitori cu înaltă calificare, conduși de maiștri și ingineri de specialitate.

Numărul total de angajați era de 306.

Dacă până în 1990, suprafețele arabile erau compacte, întinzându-se pe zeci de hectare, după

1990, prin desființarea C.A.P-urilor și fărâmițarea tarlalelor, mecanizarea a avut de suferit.

S.C. AGROMECC Iernut (noua denumire a unității), începând cu 1991, a avut o nouă conducere și anume:

Ing. Rusu Mircea Marcel - director

Ing. Marcu Remus și ing. Moșneag Dorel - ing.-șefi

Ec. Raduly Violeta – contabil-șef

Unitatea a încercat să se adapteze noilor condiții. În 1991, au fost luate în arendă peste 4000 ha în Iernut și localitățile deservite până la acea dată, înființând ferme conduse de ingineri agronomi disponibilizați prin desființarea C.A.P-urilor.

Nemaifiind sprijinit de Ministerul Agriculturii, Agromec Iernut a început să-și reducă din activitate, întrucât nu mai putea să cumpere tractoare și mașini agricole performante. Acestui neajuns i s-au adăugat și inundațiile, care au adus mari pagube Agromec Iernut.

Prin desființarea complexelor zootehnice, a scăzut cererea de cereale, dar și prețul acestora, pe când motorina, piesele de schimb, îngrășămintele chimice etc. au devenit tot mai scumpe.

Drept urmare, pierderile devin tot mai mari. Astfel, dacă în 1996, unitatea a încheiat anul cu profit, în 1998 l-a încheiat cu pierderi, care n-au mai putut fi recuperate.

Se caută soluții de redresare a unității, prin înființarea unei secții de panificație, prin închirierea

morii de la Primăria Iernut și prin divizarea în 1997 a unității în 7 unități mai mici la Iernut, Cipău, Deag, Sălcud, Ogra, Lăscud și Cucerdea.

Suprafețele lucrate ajung de la 4000 ha la 150 ha, iar numărul de salariați de la 306 la 35 (prin plecări, pensionări, disponibilizări). Unitatea a reușit doar o „supraviețuire” în condițiile în care, în județ, nu a mai rămas nici unul din vechile S.M.A-uri sau Agromec-uri.

Din 2002, după pensionarea fostului director, director a rămas ing. Boer Csaba, iar contabil-șef Suci Ana.

Suprafața arendată a ajuns doar la 30 ha în 2007, iar numărul salariaților la 3. Activitatea este la limita existenței și cum Administrația Finanțelor Iernut a pus sechestru pe majoritatea clădirilor din dotare în contul datoriilor către bugetul de stat, nu se întrevăd șanse de redresare, dimpotrivă.

Inf. ing. Rusu Marcu Marcel

STAȚIUNEA DE CERCETARE ȘI DEZVOLTARE LEGUMICOLĂ

STAȚIUNEA DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU LEGUMICULTURĂ IERNUT a luat ființă în anul 1980, ca și punct de cercetare în domeniul legumicol în zona Transilvaniei.

Unitatea deținea o suprafață de 340 hectare teren arabil, pe raza localităților Cipău, Iernut și Cuci.

Activitatea de bază era producerea de semințe de legume, producerea de legume proaspete pentru consum intern și pentru export. Scopul sectorului de producție era de a susține un sector de cercetare pe o suprafață de 20 ha cu un număr de 12 ingineri-cercetători științifici și 38 de muncitori. Sectorul cercetare avea teme de cercetare pentru domeniul legumicol și urmărirea, gestionarea și valorificarea rezultatelor științifice la 7 specii de legume (ceapă roșie, păstârnac, varză de toamnă, gulie, ridiche de vară, ardei lung, castraveți Cornichon), în vederea menținerii purității materialului biologic superior, a tehnologiilor de cultură a unor legume care se pretează a fi cultivate în zona Transilvaniei, pe un teren argilo-iluvial.

Este singura unitate de cercetare din Ardeal în domeniul legumicol care menține fondul genetic și creează noi soiuri de legume pretabile în zonă.

În cadrul stațiunii de cercetare au fost create în perioada anilor 1980-2000 un număr de 3 soiuri de legume, care se cultivă și în prezent, fiind catalogate în U.E.:

- varză de toamnă, soiul **Mocira**;

- ridiche, soiul **Roșie de Iernut**;

- varză de vară, soiul **Poiana**. ...

Între anii 1995-2002, suprafața unității a scăzut la 143 ha de teren, restul de 197 ha de teren fiind predat la foștii proprietari. În această perioadă, activitatea de cercetare a scăzut considerabil.

Până în anul 1995, la Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Legumicultură Iernut, au lucrat un

număr de 400 de muncitori anual, iar activitatea de mare producție se desfășura mai ales pe suprafața de 24 ha de sere de tip industrial, în două cicluri de producție, anual.

Serele au fost construite în anii 1980-1984. O mare cantitate din producția de legume era destinată exportului - roșii, castraveți, gulioare. După 1995, serele nu au mai produs decât în perioada de vară, din cauza triplării costului agentului termic, iar unitatea a acumulat datorii imense, fiind obligată să-și reducă personalul la 50% în anul 2000.

Între anii 2000-2004, au fost tăiate corpurile de seră în scopul recuperării unei părți din datoriile acumulate la Administrația Finanțelor Publice Iernut și la Termocentrala Iernut, încât prin 2004 s-a ajuns a se lucra numai pe 6 ha de seră, cu un număr de 100 lucrători și numai un ciclu de cultură pe perioada de vară.

După anul 2004, a început a se acorda o atenție mai mare sectorului de cercetare, au început să apară proiecte de susținere financiară și unitatea este în curs de reabilitare. Momentan se lucrează cu un număr redus de angajați - 56, pe o suprafață de 112 ha. Prin Legea Cercetării, S.C.D.L. a devenit instituție publică și se speră și în preluarea integrală a sa de către Ministerul Agriculturii.

În concluzie, dacă într-o anumită perioadă, de la fosta S.C.P.L. Iernut se exportau multe legume de cea mai bună calitate, în prezent situația s-a schimbat. La nivel național, România cunoaște un fenomen invers - aproape

totul se... importă, iar de la S.C.P.L. nu se mai exportă. Păcat că o țară cu un potențial agricol ridicat a ajuns în această situație.

Directori Vlassa Gheorghe, Gyorgy Alexandru, Găinaru Emil, Heitz Minerva.

Inf. ing. HEITZ MINERVA

PROTAN IERNUT

Unitate înființată în anul 1985. Avea o capacitate anuală de 75 000 de tone. A fost amplasată în această zonă, unde se găseau mari complexe de creștere a animalelor. Producea făină de carne și oase destinată stimulării creșterii animalelor. Redăm mai jos producția obținută în perioada 1989-1993.

1989-64 000 tone

1990-70 000 tone

1991-84 000 tone

1992-86 000 tone

1993-100 000 tone

Se constată obținerea unor producții cu mult mai mari decât capacitatea anuală proiectată, ceea ce dovedește cererea din partea unităților crescătoare de animale.

Unitatea se aprovizionează de la abatoare din județele Mureș, Sibiu, Harghita, Covasna.

La Protan, devenit ulterior SC PROTAN SA Iernut, lucrau 73 de muncitori, din care 63 bărbați și 10 femei. Cu studii superioare erau 2, iar cu studii medii 29.

În anul 1993, efectele tranziției se resimt și la SC Protan SA Iernut, astfel că apar și la această unitate primii șomeri, pentru ca nu după mult timp, datorită scăderii drastice a efectivelor de animale prin închiderea complexelor zootehnice, unitatea să-și înceteze activitatea.

În prezent, prin obținerea de fonduri, se încearcă modernizarea și redeschiderea unității.

Directorii Feurdean Ioan, Ghețea Tudor.

SC SILVAUR IMPEX SRL IERNUT

SC SILVAUR SRL IERNUT are ca punct de plecare privatizarea unei părți a fermelor de la vechiul I.A.S. Iernut, fiind un exemplu de privatizare reușită.

Societatea Comercială SILVAUR IMPEX SRL s-a înființat în anul 1992, dar și-a început activitatea abia în anul 1999, având ca obiect de activitate creșterea păsărilor.

În ianuarie 2000, societatea a achiziționat porcine pentru reproducție, creștere și îngrășare, astfel că, după această dată, creșterea porcilor a devenit activitatea de bază a societății.

Pentru valorificarea producției zootehnice, în mai 2001 societatea a achiziționat o secție de carmangerie. Din luna septembrie 2001, s-a diversificat producția zootehnică prin achiziționarea unei ferme de vaci din rasa Holstein. Societatea își prepară singură necesarul de furaje.

SC SILVAUR IMPEX SRL deține în prezent un efectiv de 10.000 capete porcine, 500 capete vaci cu lapte, 30.000 capete păsări ouătoare (2 din cele trei hale au echipament complet automatizat), abatorul și secția de carmangerie.

În vara anului 2007, a intrat în funcțiune fabrica de nutrețuri combinate, cu o producție de peste 100.000 kg furaj combinat pe zi.

Conducerea societății este asigurată de un administrator unic – inginer zootehnist Duma Vasile, care coordonează întreaga activitate a firmei.

Societatea are 123 angajați, din care direct productivi 102.

Pregătirea profesională

Ingineri - 8

Medici veterinari - 2

Economiști - 1

Tehnicienii - 6

Muncitori calificați - 97

Personal necalificat - 9.

Societatea poate fi considerată drept model pentru o agricultură modernă, eficientă. (Inf. ing. Degan Emi)

2.2. Sectorul pescăresc

PISCICOLA IERNUT

În perioada 1972-1973, s-a pus problema folosirii terenurilor inundabile din meandru Mureșului în zona Iernut, pentru amenajarea unei crescătorii piscicole intensive.

Deși proiectul inițial prevedea toate cele necesare unei crescătorii piscicole, făcându-se economii la investiții, s-a realizat doar jumătate din proiect.

Construirea a început în 1978, iar punerea în funcțiune s-a făcut în decembrie, 1979.

Primul an de producție de pește a fost în 1980. Pe suprafața de 120 ha luciu de apă, se practica reproducerea dirijată a crapului de cultură, creșterea puietului, creșterea și îngrășarea peștelui pentru consum cu furajare intensivă. Cea mai mare producție a fost realizată în 1984: 180 tone pește (de consum, puiet etc.). Ulterior, producția a scăzut datorită scăderii resurselor de furajare destinate peștelui, scăderii calității furajelor.

În 1989, resursele furajere scăzuseră la mai puțin de jumătate față de anii 80. Drept urmare, și producția a scăzut la mai puțin de jumătate (80 tone).

Începând cu 1990, activitatea de creștere și valorificare a peștelui de consum a scăzut drastic. Braconajul a luat o mare amploare. Din 1993, s-a

trecut la administrarea luciului de apă în chirie - locație de gestiune, procedură la care se renunță parțial în 2002, crescătoria fiind apoi predată la I.P. Zau de Câmpie.

Evoluția numărului de angajați:

1980- 8, din care un piscicultor calificat

1984- 8, din care 4 calificați

1990- 9, toți calificați

1993- 6, toți calificați

1994- 4, toți calificați

2002-2, toți calificați

În prezent, crescătoria este în curs de privatizare. (**Inf. ing. Ganea Ștefan**)

PISCICOLA CIPĂU

Ferma piscicolă Cipău este o amenajare semisistematică specializată în creșterea peștelui. Este dotată cu patru bazine piscicole, care totalizează o suprafață de 102,3 ha, din care 89,64 ha luciu de apă. Producția medie obținută este de cca 1000 kg/ha, cu un consum de 3 kg furaje/kg spor creștere. Amenajarea piscicolă Cipău a fost realizată în anul 1983. Forma de proprietate a fermei: capital privat în asocierie și participațiune cu Compania Națională pentru Administrarea Fondului Piscicol.

Ferma dispune de un număr 7 salariați, administrtor fiind ing. Beșleagă Stelian Aurel.

Inf. ing. Beșleagă Stelian Aurel

CAPITOLUL III

SECTORUL SECUNDAR

3.1. Dezvoltarea industrială a localității

SUCURSALA ELECTROCENTRALE MUREȘ

Prin H.C.M nr.129 din aprilie 1961, se aprobă construcția și montajul Termocentralei Luduș pentru 300 MW.

Lucrările de organizare a șantierului au început în același an. La sfârșitul anului 1962, existau 203 salariați, iar un an mai târziu, numărul lor a ajuns la 346.

Prima etapă de 300 MW a fost pusă în funcțiune în perioada 1963-1964, cu primul grup racordat la S.E.N. în 21 septembrie 1963, iar cea de-a doua etapă s-a finalizat la începutul anului 1967.

Menționăm că prin Dispoziția Consiliului de Miniștri nr. 11 din februarie 1964, s-a hotărât extinderea centralei electrice de la 300 la 800 MW.

Rând pe rând, intră în funcțiune blocurile Termocentralei, astfel că puterea de 800 MW este atinsă în primăvara anului 1968.

Pentru rezultatele obținute, colectivul Termocentralei este răsplătit cu diplome și steagul de unitate fruntașă pe ramură.

Necesitatea specializării personalului determină trimiterea de ingineri tehnicieni și maiștri în R.S. Cehoslovacă și U.R.S.S., țări a căror specialiști au lucrat la acest obiectiv important atât pentru țară, cât mai ales pentru zona în care s-a construit.

Redăm mai jos evoluția numărului de personal din centrală, pe ani și categorii de încadrare.

Anul	Ingineri	Maiștri	Tehnicieni	Muncitori Calificați	Muncitori necalificați	Perso- nal TA	Total
1961	5	2	8	6	3	12	36
1962	23	15	21	106	8	30	203
1963	31	18	26	199	22	50	346
1964	27	20	31	277	26	53	434
1965	31	36	35	341	27	61	531
1966	34	55	34	385	31	65	604
1967	31	63	36	340	23	55	548
1968	33	72	40	336	27	54	562
1969	26	74	31	366	25	25	547

Număr de personal	Anul
730	2001
713	2002
393	2003
330	2004
326	2007
Total personal 2007 din care:	326
Total personal TESA	92
Maiștri	28
Muncitori	206
Femei	49
Bărbați	217
Personal cu:- studii superioare	40
-subingineri	6
-liceu	187
-scoli profesionale	95
Personal cu vârsta sub 30 ani	8
Personal cu vârsta între 30-50 ani	241

Se constată o creștere continuă a numărului de angajați până la finalizarea celei de-a doua etape în construcția Termocentralei.

De asemenea, pentru ultimii ani, se constată numărul mare de personal din anii 2001 și 2002, apoi o scădere bruscă a numărului de angajați în anul 2003. Fenomenul se explică mai puțin prin ieșirea la pensie la limită de vârstă, cât mai ales prin ieșirea, datorită legislației de atunci, la pensie la cerere.

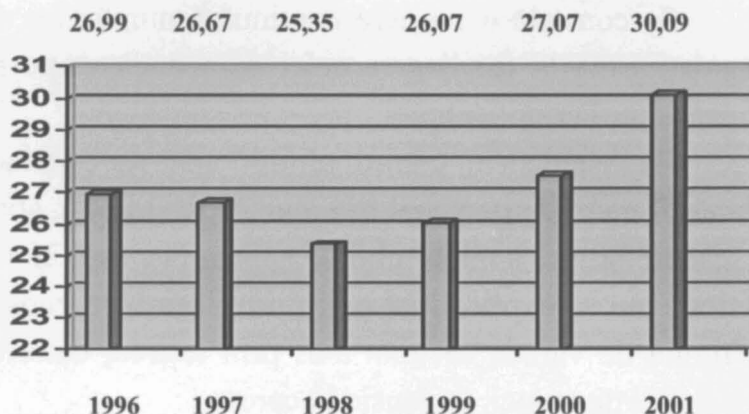
Surprinde și numărul mic al angajaților cu vârsta până în 30 de ani.

În perioada 1984-1996, grupurile energetice au fost supuse unor ample lucrări de modernizare și reabilitare.

Producția de energie electrică livrată sistemului în 35 de ani de funcționare este de 173 600 GWh, reprezentând 9% din totalul producției pe țară pe perioada considerată.

Asta în timp ce puterea instalată a centralei reprezintă doar 5% din puterea sistemului.

Ponderea (%) producției de energie electrică a S.C. Termoelectrica S.A în MWh

Consumul de gaz metan la capacitatea de 800 MW este de aproximativ 218 000 Nm³/h.

În anul 2000, s-a separat partea de stație electrică prin trecerea la Transelectrica, având ca activitate de transport energia electrică.

În anul 2003, s-a separat partea de mentenanță, formându-se SC Termoserv Mureș SA, având ca obiect de activitate repararea și întreținerea instalațiilor energetice.

Directori: Kraft Mișu – 1961-1971

Cerghizan Viorel – 1991-1997

Pop Teodor Ovidiu – 1997-1999

Olar Iacob – 1999-și în prezent

Director SC TERMOSERV MUREȘ SA -

David Ștefan

Capitolul IV

SERVICII IN FOLOSUL COMUNITĂȚII

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

Până în anul 1950, Iernutul a aparținut de județul Târnava Mică. În anul 1950, când s-a făcut noua reformă administrativă, au fost desființate județele, țara fiind împărțită, după modelul sovietic, în regiuni și raioane. Până în 1962, când ia ființă Regiunea Mureș Autonomă Maghiară, Iernutul aparținea de raionul Luduș, regiunea Cluj. Din 1962 până în 1968, a aparținut de raionul Luduș, Regiunea Mureș Autonomă Maghiară, iar din 1968, în urma unei noi împărțiri administrativ – teritoriale, și până în prezent, de județul Mureș.

Redăm în continuare persoanele care au deținut funcția de primar (președinte), notar (secretar), vicepreședinte (viceprimar) și principalele realizări ale fiecărei perioade.

- 1948 – se înființează Căminul Cultural al cărui cor obține locul I pe județ,

- Cooperativa de Consum, Baza de Recepție

Primar Bordeanu Teodor

Notar Dumitru Gheorghe

- 1949 – se înființează prima maternitate și un cabinet medical

Primar Bordeanu Teodor

Notar Dumitru Gheorghe

Clădirea Primăriei, anii '50

Noua clădire a Primăriei

1950 – se înființează CAP Iernut, Dispensarul Sanitar – Veterinar, iar corul Căminului Cultural obține din nou locul I pe județ.

Președinte Vlad Vasile

Secretar Pop Cornel

- 1951 – la 1 septembrie se înființează Casa de Economii și Consemnațiuni

-1952 – se înființează Cooperativa de Credit

Președinte Vlad Vasile

Secretar Pop Cornel

-1953 – se înființează Biblioteca Comunală și Spitalul

Președinte Nicoară Teodor

Secretar Albu Ioan

-1956 – se introduce în Iernut gazul metan, se înființează GAS Cipău, care avea ferme și la Iernut

Președinte Kociș Ioan

Secretar Olteanu Ioan

-1957 - se introduce curentul electric

-1960 - se constituie GAS Iernut

-1961 – 1965 se construiesc blocurile pentru angajații Termocentralei

-1961 – se înființează Liceul Teoretic (Școala Medie)

-1962 – este construit sediul CAP

-1963 – 1965 se construiește actuala clădire a Școlii Generale din strada Mihai Eminescu

Președinte Kociș Ioan

Secretar Olteanu Ioan

-1967 – Brigada Artistică de Agitație câștigă locul I pe regiune

Președinte Gurghian Aurel

Secretar Baciú Vasile

-1968 – se construiesc Spitalul și Maternitatea, ia naștere Ferma de Producere a Nutrețurilor Combinate, ca fermă în cadrul I.A.S. Iernut

Președinte Gurghian Aurel

Secretar Baciú Vasile

- 1970 – se construiește Complexul de Prestări Servicii către Populație, aparținând de Consum Coop (str. A. Iancu) și Stația de Asfaltare.

Președinte Gurghian Aurel

Secretar Olteanu Ioan

- 1971 – Ferma de Producere a Nutrețurilor Combinate devine unitate de sine stătătoare – se înființează F.N.C. Iernut; se înființează S.M.A. Iernut, ca unitate de sine stătătoare

Președinte Gurghian Aurel

Secretar Olteanu Ioan

Pentru rezultatele deosebite obținute în activitatea edilitar – gospodărească, Iernutul obține locul I pe țară și i se acordă distincția „Ordinul Muncii Clasa I”. Aceeași distincție o obține a doua oară, în perioada în care președinte al Consiliului Popular Iernut a fost Joldeș Nicolae.

-1975 – se înființează Autogara Iernut și Coloana Auto aparținătoare de Autobaza Luduș.

-Din 1976, se înființează funcția de secretar adjunct al Comitetului Comunal (orașenesc, municipal) de partid.

La Iernut, primul care a ocupat această funcție a fost domnul Diac Mircea.

Președinte Joldeș Nicolae

Secretar adj. Diac Mircea

Vicepreședinte Truță Nicolae

Vicepreședinte Pastor Ioan

Secretar Olteanu Ioan

Primarul Nicolae Joldiș, oficiind o căsătorie

-1978 – se înființează Liceul Agroindustrial

- 1978 – 1979 - se construiește clădirea Liceului Energetic și Internatul, se înființează Sectorul Pescăresc

Tabăra de sculptură „In memoriam”

1978 – 1983 - s-au pus bazele Complexului ISCIPI

Președinte Joldeș Nicolae

Președinte Cornea Vasile

Secretar adj. Luca Ștefan

Vicepreședinte Ritivoiu Anica

Secretar Olteanu Ioan

- 1982 – se construiește un pod plutitor peste râul Mureș și o pasarelă pentru trecere la Oarba de Mureș, ferma Piscicolă Cipău

-1984 – se construiește clădirea Dispensarului Uman și Dacia Service

-1985 – începe prima ediție a Taberei de Sculptură „IN MEMORIAM”

-1985 – se construiește Punctul Muzeistic, benzinăria, se înființează Protan Iernut, iar formația de dansuri devine laureată a Festivalului Național „Cântarea României”

-1986 introducerea gazului metan la bucătăriile blocurilor din cartierele Mihai Eminescu și Gheorghe Doja

- începe furnizarea agentului termic pentru apartamentele din Iernut

- 1987 – se înființează Stația de Miceliu și o hală pentru producerea ciupercilor

- 1980 – 1989 – au fost înființate pe lângă Consiliul Popular 16 secții de producție: sărățele, tăiței, croitorie, feronerie, tăbăcărie, cojocărie, darac de lână, tors, secția de covoare, recondiționarea de saci, brutărie, prefabricate din beton, balastieră,

confeccionat articole din deșeuri de piele, zootehnie (500 de oi, 200 de porci, 14 vaci, incubator cu o capacitate de 10.000 pui pe serie)

- 1980 – 1989 – construcția blocurilor din cartierele Gheorghe Doja și Mihai Eminescu.

Pentru rezultatele obținute, în 1988, Iernutul a obținut locul II pe țară, fiind distins cu Ordinul Muncii Clasa a III-a.

Primarul Vasile Cornea, la deschiderea festivă a "Zilelor orașului Iernut"

În perioada 1979 (octombrie) – 1989 (mai) –
Președinte Vasile Cornea
Secretar adj. Luca Ștefan
Secretar adj. Anton Maria
Vicepreședinte Vlasiu Ioan (1980 – 1983)

Vicepreședinte Todea M.Eugen (1984 – 1989)
Secretar Olteanu Ioan (1980 – 1983)
Secretar Mureșan Vasile (1984 – 1989)

Conferirea titlului de oraș comunei Iernut, 5 mai 1989

În 5 mai 1989, Iernutul este declarat oraș
Președinte Păcurar Valer

Secretar adj. Andreica Maria

Vicepreședinte Todea M.Eugen

Secretar Mureșan Vasile

-1987 – 1990 – supraetajarea clădirii Primăriei

Președinte Cornea Vasile

Președinte Păcurar Valer

Vicepreședinte Todea M. Eugen

Secretar Mureșan Vasile

-1990 (toamna) s-a introdus containerizarea
deșeurilor menajere în oraș

Primar Cornea Vasile

Viceprimar Borda Ioan

- 1991 – ia ființă BCR, Agenția Iernut
Primar Cornea Vasile

Viceprimar Anton Gheorghe

- 1992 - 1996 – introducerea gazului metan pe străzile Mihai Viteazul și Decebal, precum și în satele aparținătoare orașului, acordarea de ajutoare în bani și produse pentru populația din Transnistria, acordarea de terenuri de construcție pentru unele culte religioase, pentru B.C.R., Banca Agricolă, pentru construirea unei grădinițe și case particulare pentru 130 de familii, s-a asfaltat strada A.Iancu, s-au betonat trotuarele de pe strada Dacia Traiană și P-ța 1 Decembrie 1918 (paralel cu parcul).

S-a introdus televiziunea prin cablu și s-au terminat lucrările la capela mortuară (1993).

S-au efectuat lucrări de canalizare pe străzile Dacia Traiană, Vlad Tepeș, Nicolae Bălcescu, Ștefan cel Mare, Mircea Vodă, 1 Mai, George Coșbuc.

S-a asfaltat drumul Iernut – Sălcud pe o porțiune de 2 km, s-au efectuat lucrări la Monumentul de la Oarba de Mureș când au fost refăcute scările și așezate pe Monument insemnele Armatei Române – Vulturul cu cruce în cioc și deasupra o cruce de bronz, s-a amplasat o placă memorială la Castelul Medieval și s-a ridicat un obelisc pe locul fostei Biserici Românești din lemn (de pe strada Unirii).

S-au dat în folosință sediul B.C.R. și modernul magazin Elita.

Primarul Gheorghe Andreica, Discurs la Monumentul de la Oarba, 1993, de Ispău

S-au organizat edițiile a VII-a, a VIII-a și a IX-a a Taberei de Sculptură de la Oarba de Mureș, s-a aprobat construirea unei Grădinițe în cartierul Mihai Eminescu, s-a întocmit proiectul și a demarat acțiunea de îndiguire a orașului, au început și s-au desfășurat o parte din lucrările de la Barajul de peste Mureș de la Cipău.

De asemenea, s-a adus un pod de pontoane de la Turnu Măgurele, s-a inaugurat Monumentul

Latinității „Lupa Capitolina” și s-au acordat cu acest prilej primele titluri de Cetățean de onoare al orașului Iernut – post mortem arheologului Nicolae Vlăsa și Cetățean de onoare sculptorului și scriitorului Ion Vlasiu.

Primar Andreica Gheorghe

Viceprimar Truță Nicolae

Secretar Mureșan Vasile

-1996 – 2000 – amenajarea sălii de ședințe a Consiliului Local

- ridicarea Monumentului Orașului

Monumentul orașului

- primele ediții ale „Zilei Orașului”

- introducerea încălzirii centrale în Primărie și în Casa de Cultură

- introducerea apei potabile și canalizării în piața săptămânală și în cea de animale

- introducerea apei, a gazului metan și lucrări de canalizare în cartierul Mihai Eminescu

- introducerea telefoniei automate în Sălcud, Deag, Sf.Gheorghe, Cipău

- amenajarea drumului Sf.Gheorghe – Oarba de Mureș

- a fost dată în folosință clădirea Băncii Agricole

- organizarea ediției a X-a a Taberei de Sculptură

Primar Furman Marcel

Viceprimar Orza Ghe.

- 2000 – 2004 - refacerea centrului civic

- construirea și dotarea Sălii de Sport

- introducerea încălzirii centrale la Grupul Școlar Iernut

- preluarea Uzinei de apă prin transfer de la RA APELE ROMÂNE

- înființarea unui Centru de Îngrijire a Persoanelor Vârstnice la Domiciliu

- finalizarea digului împotriva inundațiilor

Primar Cornea Vasile

Viceprimar Nicoară Ioan

Secretar Mureșan Vasile

- 2004 – 2007 – a fost dată în folosință Grădinița din cartierul Gheorghe Doja (fostul sediu al I.A.S.) ;

Primarul Vasile Cornea, la semnarea Protocolului de înfrățire a orașului Iernut cu Sint Kateljine- Waver, din Belgia

- S-a dat în folosință benzinăria LUKOIL Iernut
- derularea programului SAMTID, prin care s-au înlocuit vechile conducte de apă;
- s-a introdus apa potabilă prin program PHARE, la Cipău;
- au continuat lucrările de introducere a gazului metan în cartierul Mihai Eminescu;
- s-a introdus apa potabilă în Lechința ;
- au fost date în folosință două blocuri ANL
- au fost asfaltate străzile Libertății, Dacia Traiană, Avram Iancu , drumul Iernut – Sălcud (până la barieră) cu credite bancare

Primar Cornea Vasile

Viceprimar Turcu Simona Elena
Secretar Mureșan Vasile

Pe lângă cele menționate, au fost și multe alte lucrări, unele specifice oricărui mandat – plantări de pomi, flori, amplasări de coșuri pentru gunoi, bănci, reparații trotuare, reparații școli, cămine culturale și alte obiective realizate pe sate – Căminul Cultural de la Oarba de Mureș și Școala Generală de la Lechința (primar Gurghian Aurel), lucrări de desecare a văilor pe sate, amenajarea parcului din centrul orașului denumit în perioada respectivă „Parcul celor 3000 de trandafiri” (Primar Joldeș Nicolae), Monumentul de la Sălcud (Primar Cornea Vasile).

În continuare, mai sunt multe de făcut, dar ce lipsește cel mai mult Iernutului în etapa actuală este cel legat de locurile de muncă. Pleacă tinerii la studii dar nu se mai întorc în localitate, neavând posibilitatea găsirii unui loc de muncă.

În construirea tuturor obiectivelor, de-a lungul anilor, administrația locală s-a implicat, mai mult sau mai puțin. Au fost perioade mai rodnice în realizări și perioade cu realizări mai puține. Importantă a fost întotdeauna conjunctura, dar și cei care, la un moment dat, s-au aflat în fruntea administrației locale. Un lucru este cert. Toți au dorit să lase în urma lor ceva util comunității pe care au slujit-o.

Sigur, au fost și momente neplăcute – inundațiile, colectivizarea, obligativitatea predării cotelor de cereale către stat, inclusiv obligativitatea

încheierii de contracte pentru predarea de carne de porc la fondul de stat, luarea terenurilor și demolarea caselor unor proprietari pentru construcția de blocuri de locuit și alte obiective etc.

Așa a fost situația atunci, așa au fost vremurile. Mersul înainte, progresul cer și sacrificii.

Legăturile dintre localitățile Iernut și Sint-Katelijne-Waver

La scurt timp după căderea regimului comunist în România, consilierul Rene Pelegrims a făcut prima sa vizită la Iernut, unde a luat legătura cu conducerea provizorie a orașului în momentul respectiv. Scopul vizitei l-a constituit colaborarea pe diverse activități, dar mai ales dotarea cu diverse bunuri materiale a școlilor și dispensarului medical, precum și a populației nevoiașă din Iernut și satele aparținătoare.

După stabilirea acestui prim contact, în anii următori au avut loc vizite reciproce - românii în 1991, 1997, 2002, iar belgienii, aproape anual.

Prima acțiune inițiată de comitetul belgian a constat în dotarea școlii din strada Gheorghe Doja cu bănci și scaune, dar și renovarea acestei clădiri de către tineri din: Sint Katelijne-Waver și Iernut.

Au urmat alte acțiuni, belgienii trimițând școlilor din Iernut bănci, scaune, calculatoare, dar și diverse sume de bani utilizate de aceste instituții în funcție de prioritățile stabilite.

Diverse materiale, medicamente și ajutor financiar a primit și Dispensarul uman. Astfel, cu cei 15.000 euro s-a realizat încălzirea centrală din clădirea spitalului și a căminului de zi pentru copii.

Ajutoare în bani au primit și Asociația „Rază de soare” și Asociația „Filantropia” în 2006 pentru amenajarea unei cantine sociale (proiect încă nedemarat).

Primul Comitet român a avut ca președinte pe prof. Cocis Emandache, iar din 1997 președinte a devenit ing. Rusu Marcu Marcel.

Colaborarea dintre cele două comitete dezvoltându-se continuu, s-a ajuns la faza în care s-a propus ca cele două localități să se înfrățească. Prin hotărârea nr. 50 din 06.07.2001 a Consiliului local Iernut s-a aprobat înfrățirea orașului Iernut cu orașul Sint Katelijne-Waver, actul oficial de înfrățire fiind semnat în data de 28.10.2001, la Primăria orașului Iernut de către primarii: Kris Lens și Cornea Vasile.

Înfrățirea implică și în continuare eforturi din partea ambelor comitete pentru a pune bazele unor proiecte durabile, în interesul ambelor comunități.

(inf. Rusu Marcu Marcel)

ÎNVĂȚĂMÂNTUL

Un loc important în viața unei localități îl are școala. Școala Primară Iernut, după vechea denumire de dinaintea Reformei Învățământului din 1948, și-a

adus o contribuție importantă la ridicarea nivelului de cultură al populației din zona Iernut.

Reforma învățământului din 1948, de sorginte sovietică, a adus multe transformări, unele cu consecințe nefaste pentru învățământul românesc. În noul context, fosta Școală Primară a luat denumirea de Școala Elementară Română Iernut cu clasele I – VII având 9(nouă) posturi de profesori și învățători.

În anul școlar 1948 – 1949, la Școala Elementară cu clasele I – VII, secția română, erau înscriși 150 de elevi, din care: 88 elevi la clasele I – IV și 62 elevi la clasele V – VII.

În anul școlar 1949 – 1950, încadrarea cu personal didactic se prezenta astfel:

-ciclul primar: Mașca Otilia, Popa Margareta, Moldovan Elena

-ciclul secundar: Roșca Gheorghe – Limba română, Vacant – Limba română, Popa Pompei – Matematică, Todoran Liviu, Mutu Olimpia, Ancean Ludovica - Istorie/Geografie.

La Iernut existau și două școli cu limba de predare maghiară, Școala romano-catolică, care funcționa în clădirea de pe strada T.Vladimirescu, și Școala Reformată, care funcționa în clădirea de pe strada Gh.Doja.

În anul școlar 1948-1949, cele două școli se unesc formând Școala Elementară de 7 ani nr. 2, cu limba de predare maghiară, având un număr de 10 cadre didactice.

Începând cu 1 septembrie 1959, cele două secții, română și maghiară, se unesc, având ca director pe domnul Pîrlea Ioan și ca director adjunct pe domnul Finna Ernest.

Din arhiva școlii rezultă că în perioada 1946-1952, dar și mai târziu, au fost organizate cursuri de alfabetizare. Din situația numerică a absolvirii acestor cursuri rezultă că în perioada sus menționată au absolvit 125 de analfabeți la secția română și 146 la secția maghiară, deci un total de 271 absolvenți. Dacă luăm ca medie 25 de elevi / clasă rezultă aproximativ 11 clase. Sunt cifre care vorbesc de la sine și care ne arată numărul mare de analfabeți din perioada respectivă.

După 1960, și Iernutul a început să se modernizeze: s-a introdus gazul metan (1956), curentul electric (1957), s-a asfaltat șoseaua, a început construcția Termocentralei și a blocurilor de locuințe din zona centrală a Iernutului.

În domeniul învățământului, în anul școlar 1961-1962 a luat ființă Școala Medie Iernut, cu două secții de predare: română și maghiară, fiind numit director domnul profesor Pîrlea Ioan, iar director adjunct domnul profesor Nagy Alexandru.

În primul an a funcționat cu câte o clasă la fiecare din cele două secții. În anul următor, au fost două clase la secția română și una la secția maghiară, pentru ca în anul școlar 1963-1964, să ființeze trei clase la secția română și una la secția maghiară,

atingând cel mai mare efectiv de elevi la clasele începătoare din istoria acestui liceu. Generația respectivă a fost ultima care a absolvit 7(șapte) clase elementare și tot ultima care a absolvit 11 clase. Tot în această perioadă se pun bazele învățământului care pregătea forța de muncă calificată pentru Termocentrală.

Creșterea numărului de elevi la clasele I-VIII necesita extinderea spațiului școlar, lucru realizat prin autoimpunerea bănească a cetățenilor din Iernut (inf. Pîrlea Ioan).

Actuala clădire a Școlii Generale

Construcția a început în septembrie 1963, iar în septembrie 1965 întreg spațiul noii clădiri a devenit funcțional. În clădirea situată pe strada M. Eminescu

funcționau atât clasele de liceu cât și clasele de la Școala Generală.

Școala Medie care pe parcurs a primit denumirea de Liceu Teoretic a funcționat până în anul școlar 1978-1979, an în care și-a încetat activitatea, sub această denumire transformându-se în Liceu Agro-industrial. Menționăm că după anul 1970, secția maghiară a fost desființată din lipsă de elevi.

În toată perioada 1961-1979, Liceul Teoretic din Iernut a fost important atât prin faptul că a cuprins un număr mare de elevi din fosta comună Iernut și din comunele din jur, cât și prin faptul că mulți absolvenți au ajuns: ingineri, medici, juriști, economiști, cadre didactice, cadre militare și ale Ministerului de Interne, farmaciști etc.

În anul școlar 1979-1980, clasele I-VIII se despart de liceu, redevenind Școala Generală Iernut, sub conducerea domnului profesor Pîrlea Ioan.

Condițiile învățământului gimnazial s-au îmbunătățit în permanență. În anul 2006, mica sală de sport s-a transformat într-o modernă sală de informatică dotată cu 15 calculatoare, iar orele de ed. fizică se desfășoară într-o sală de sport nouă, modernă, construită cu suport financiar guvernamental în anul 2004.

Din situația cuprinzând efectivele de elevi în diverși ani școlari, rezultă că numărul cel mai mare de elevi a fost înregistrat în anul școlar 1982-1983, acesta fiind de 885 elevi, iar cel mai mic număr în anul

școlar 2005-2006, un număr de 574 elevi, din care 225 la clasele I-IV și 349 la clasele V-VIII. Se observă un dezechilibru destul de mare între cele două cicluri care demonstrează scăderea numărului populației școlare, urmare a scăderii puternice a natalității.

În anul școlar 2006-2007, la Școala Generală Iernut au funcționat un număr de 42 cadre didactice.

Pe lângă rezultatele bune obținute la învățătură de către o mare parte a elevilor, s-au obținut rezultate foarte bune la diverse concursuri școlare organizate la nivel județean și național. Astfel, în anul 1995 precum și în anul 2001, echipajul „Sanitarii pricepuți” al Școlii Generale Iernut a participat la faza națională organizată în localitatea Cerbul – județul Dâmbovița, respectiv Poiana Pinului - județul Buzău.

Sanitarii pricepuți – Faza națională, 2001

Echipajul participant la faza națională din anul 1995 a fost compus din următorii elevi: Șimon Cosmin, Mărginean Petruța, Slev Crina, Cebuc Diana, Hulpuș Cecilia, iar echipajul participant la faza națională din anul 2001 a avut următoarea componență: Ghirca Maria Veronica, Urdărean Anca, Heitz Arthur, Mareș Anca Maria și Pop Natalia Niera. Ambele echipaje au fost pregătite și îndrumate de către doamna profesor de biologie Diac Maria.

În anul școlar 1983-1984, echipa de handbal a școlii formată din: Șuta Dana, Diac Patricea, Diac Ioana, Șimon Iustina, Ocoș Crina, Czako Maria, Mureșan Olga, Roth Ana, Răchită Luminița, Hărăstășan Ioana, Gherman Grațiela, Oltean Magda, Oltean Dana, Gîndea Ildiko, Beian Ioana, Medar Olga, Rostaș Peggy, pregătite de profesor Gheorghiu Emilian, a participat la faza națională a Daciadei, la Ploiești. De asemenea, în anul școlar 2004-2005, eleva Dușa Cosmina participă la faza națională de pentatlon desfășurată la Mediaș, județul Sibiu.

În 1989, elevi ai Școlii Generale, care activau ca grupe de copii în cadrul A.S. Energia Iernut, au câștigat faza națională a „Cupei Pionierului”, organizată la Timișoara. Elevii au fost îndrumați din partea școlii de către profesor de ed. fizică și sport Cocoară Alexandru.

Cum școala presupune carte, să menționăm existența unei biblioteci în cadrul Școlii Generale,

bibliotecă atât de necesară și utilă de-a lungul anilor multor elevi.

Fondul de carte îmbunătățindu-se permanent, datele statistice ne arată o creștere permanentă a volumelor existente, după cum urmează:

- septembrie 1962 – 2.250 volume
- decembrie 1970 - 8.714 volume
- decembrie 1980 – 15.588 volume
- decembrie 1990 - 17.649 volume
- decembrie 2000 - 17.434 volume
- decembrie 2006 - 18.890 volume (inf.

bibliotecar Bonta Aurelia).

Se constată o creștere puternică a numărului de volume în intervalul 1962-1990, apoi o mică scădere în intervalul 1990-2000, scădere datorată scoaterii din inventarul bibliotecii a cărților legate de persoana lui N. Ceaușescu și alocării unor sume mai mici de bani pentru achiziționarea de cărți, aceasta în contextul în care prețul cărților a crescut, acestea devenind mai scumpe și mai greu de achiziționat.

Biblioteca a fost deservită de-a lungul anilor de către 3(trei) bibliotecari cu normă întreagă: Ladoșan Delia, Iaru Ana, Bonta Aurelia.

În anul școlar 2006-2007, școala funcționează cu 35 săli de clasă dispuse în 4 corpuri de clădire, aparținând Școlii Generale Iernut, și în spațiul aparținând Internatului Grupului Școlar Iernut.

În perioada 1948-2007, școala a avut următorii directori:

- 1948 – februarie 1950 – înv. Roșca Gheorghe
- februarie 1950 – ianuarie 1952 – înv. Todoran Liviu
- februarie 1952 – decembrie 1952 – prof. Habor Gavril
- ianuarie 1953 – aprilie 1955 – prof. Pleșca Constantin
- mai 1955 – august 1958 – înv. Lupșa Victor
- septembrie 1958 – august 1980 – prof. Pîrlea Ioan (1961-1978 dir. și la Lic.Teoretic)
- septembrie 1980 – decembrie 2002 – prof. Cormoș Ovidiu
- ianuarie 2003 – până în prezent – prof. Bonta V. Patricea

Analizând situația de mai sus, două aspecte ies în evidență, și anume: durata lungă a mandatului de director a domnilor profesori Pîrlea Ioan – 20 ani și Cormoș Ovidiu – 20 ani și 4 luni și ocuparea acestei funcții de către o femeie după ce zeci de ani funcția a fost deținută doar de bărbați.

La secția maghiară, dispunem de următoarea situație:

- ianuarie 1953 – decembrie 1957 – Gyori Iuliu
- septembrie 1958 – august 1959 – Finna Ernest.

ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

În anul școlar 1947-1948, la grădiniță erau înscriși 37 de copii și existau 2(două) posturi de

educatoare – unul la secția română și celălalt la secția maghiară (date ce reies din arhiva Școlii Generale).

În 1960-1961, numărul posturilor crește la 3, în anul școlar 1966-1967 la 4.

În perioada 1966 – 1972, a funcționat o grădiniță cu orar redus și una sezonieră, atât la secția română cât și la secția maghiară. Numărul grupelor era de 4 – 5, cu efective cuprinse între 100 și 155 copii, fiecare grupă fiind condusă de către o educatoare.

În anul școlar 1972 – 1973, își încetează activitatea grădinița sezonieră, an în care funcționează grădinița cu orar redus, având câte două grupe de fiecare secție.

Din anul școlar 1973 – 1974 și în prezent funcționează Grădinița cu orar (program) normal. Analizând, din datele statistice, evoluția numărului de grupe, se constată o constanță a acestuia până în anul 1993 – 1994, și anume 5 – 6 grupe, pentru ca în anii următori numărul grupelor să crească, ajungând la un maxim de 12 grupe în anul școlar 1996 – 1997, din care 10 la secția română și 2 la secția maghiară, cu un total de 244 de copii.

În următorii trei ani, numărul grupelor se menține la cifra 11, scăzând apoi treptat, până la 7 grupe în anii școlari 2005 – 2006 și 2006 – 2007, din care câte 6 grupe la secția română și câte o grupă la secția maghiară.

Într-o perioadă de 10 ani, numărul elevilor aproape s-a înjumătățit, ajungând de la 244 în anul școlar 1996 – 1997, la 130 în 2006 – 2007.

În tot acest interval, grădinița a fost condusă de următorii directori:

Varhegy Ecaterina	1966 – 1973
Iurian Virginia	1969 – 1971
Truța Maria	1973 – 1980
Stoica Ana	1980 și în prezent.

Înainte de 1966, o lungă perioadă de timp, director a fost Gherache Victoria.

Dacă la Școala Generală menționăm recordul de longevitate în funcția de director a profesorului Cormoș Ovidiu – 20 de ani și patru luni, iată că d-na Stoica Ana are 27 de ani în funcție, cifră care poate crește în următorii ani.

Nedisponând de un local propriu, Grădinița cu Program Normal funcționează în două locații - str. Gh. Doja și clădirea Internatului Grupului Școlar.

În prezent, se află în faza de finisare noua clădire destinată învățământului preșcolar, care dispune de un număr de 8 săli de clasă.

Inf. Stoica Ana

În paralel cu Grădinița cu program normal, funcționează și Grădinița cu program prelungit, care are 2 – 3 grupe de copii, în total, la cele două secții.

Directori la Grădinița cu program prelungit:

Șerdean Florica - 1971 – 1980

Ghirca Eugenia - 1980 – 1990
Botezan Anica - 1990 – 1998
Magyaros Elisabeta 1998 și în prezent.
Inf. Magyaros Elisabeta

CLUBUL COPIILOR

La 1 octombrie 1976, își deschide porțile pentru toți copiii din Iernut, Casa Pionierului. Instituția funcționează sub acest nume până la începutul anului 1990.

În momentul inaugurării, funcționau catedrele: cultural artistică, karturi – electrotehnică și biologie. Pe parcurs, numărul catedrelor a crescut și s-a diversificat activitatea.

Cercul de cartinguri de la Clubul Copiilor

Activitățile sunt frecventate de aproximativ 800 copii anual, începând cu vârsta preșcolară și până la 18 ani.

De-a lungul anilor, la diverse concursuri organizate la nivel județean sau național, s-au obținut locuri fruntașe. Astfel, în anii 1985, 1987 și 1990, copiii pregătiți la această instituție participă la faza națională a întrecerilor de karting. În 1989, un grup de copii participă la expoziția națională de artă populară, unde se clasează pe locul I, iar în 2004 se obține o mențiune la faza republicană, secțiunea artizanat.

Cercurile organizate la Clubul Copiilor completează și îmbogățesc munca educativă din școală, copiii participând cu multă plăcere la activitățile organizate.

Directori : Turcu Viorica 1976 – 1990

Rad Maria 1990 - și în prezent

Inf. Roșu Nina

GRUPUL ȘCOLAR IERNUT

Începând din anul școlar 1962-1963, pe lângă Termocentrala Luduș-Iernut și sub patronajul Ministerului Minelor și Energiei Electrice, își începe activitatea Școala Tehnică de Maiștri, curs seral, având înscriși un număr de 23 elevi în meseria termoeenergetică.

Ținând cont de necesitățile Termocentralei, în anul școlar următor, 1963-1964, se înființează și o clasă de

Clădirea Grupului școlar Iernut

electroenergetică cu 27 de elevi, ca apoi în anul școlar 1964-1965, școala să se transforme în Grup Școlar Energetic, având în componență Școala tehnică de maiștri, învățământ seral, și Școala tehnică de personal tehnic, învățământ de zi, cu absolvenți ai școlilor medii. Grupul școlar funcționează cu titulatura Grupul Școlar Energetic Luduș.

Conducerea Grupului Școlar este asigurată de domnul maistru David Gheorghe.

Din darea de seamă asupra activității instructiv-educative și gospodărești, desfășurată în trimestrul al III-lea, an școlar 1964-1965, reiese că în primul an de activitate al Grupului Școlar Energetic s-au obținut următoarele rezultate:

A.ȘCOALA TEHNICĂ DE MAIȘTRI

-Nr. elevi înscriși la începutul anului școlar.....	107
-Nr. elevi veniți în timpul anului școlar.....	0
-Nr. elevilor plecați în timpul anului școlar.....	5
-Nr. elevilor rămași la sfârșitul anului școlar.....	102
-Nr. elevi cu situația încheiată la învățătură.....	101
-Nr. elevi promovați.....	83
-Nr. elevi corigenți.....	18
din care la un obiect.....	14
-Procentaj promovați.....	82, 17%

B. ȘCOALA TEHNICĂ DE PERSONAL TEHNIC

-Nr. elevi înscriși la începutul anului școlar.....	60
-Nr. elevi veniți în timpul anului școlar.....	0
-Nr. elevilor plecați în timpul anului școlar.....	4
-Nr. elevilor rămași la sfârșitul anului școlar.....	56
-Nr. elevi cu situația încheiată la învățătură.....	56
-Nr. elevi promovați.....	29
-Nr. elevi corigenți.....	27
din care la un obiect.....	6
-Procentaj promovați.....	51,7%

Procentul de promovabilitate la școala tehnică de personal tehnic este considerat nesatisfăcător, și în aceeași dare ce seamă se fac cunoscute neajunsurile și greutățile cu care s-a confruntat conducerea și

personalul didactic în primul an de activitate al acestei şcoli, neajunsuri şi greutăţi care au condus la o asemenea situaţie.

În anul şcolar 1966-1967, se înfiinţează Şcoala profesională, curs seral, care îşi desfăşoară însă activitatea la Fântânele. Primele trei clase de şcoală profesională pregătesc un număr de 25 de elevi pentru meseria electrician pentru centrale şi staţii electrice, un număr de 30 elevi pentru meseria lăcătuş mecanic, întreţinere şi reparaţii cazane cu abur, şi 29 de elevi în meseria lăcătuş mecanic, întreţinere şi reparaţii turbine cu abur.

Numărul elevilor de la Grupul Şcolar Energetic creşte în anul următor (1967-1968), odată cu înfiinţarea Şcolii profesionale, curs de zi, cu un număr de 35 elevi, ce se pregătesc pentru meseria lăcătuş mecanic întreţinere şi reparaţii turbine cu abur.

În anul şcolar 1968-1969, nu se realizează clasa de profesională an I, curs de zi. Numărul elevilor de la Grupul Şcolar Energetic Luduş - Iernut este de 301 înscrişi în cele 4 forme de învăţământ: şcoală profesională curs de zi, şcoală profesională curs seral, şcoală de maiştri curs seral şi şcoala de specializare postliceală.

Urmând politica de dezvoltare continuă a Grupului Şcolar Energetic, în anul şcolar 1971-1972, se înfiinţează primele clase de şcoală profesională, curs de zi, care pregăteşte elevi în meseriile sudor, strungar şi finisor constructor, clasa de ucenicie la

locul de muncă, în meseria electrician C.S.R.T., cu un număr de 26 elevi, toți băieți pregătiți pentru județul Mureș, și 53 elevi, toți băieți, pentru alte județe.

În 1972-1973, se creează clasa de ucenicie la locul de muncă, în meseria strungar, cu un număr de 35 elevi, 30 băieți și 5 fete, toți pregătiți pentru alte județe. Liceul industrial electrotehnic se înființează în anul școlar 1974-1975, cu un număr de 152 de elevi (4 clase). Liceul funcționează la adresa: str. Energeticii, nr. 1 (lângă Termocentrală). Anul școlar următor, la liceu se realizează doar clase de anul I.

Numărul claselor de liceu crește vertiginos în anul școlar 1976-1977, când se realizează 7 (șapte) clase de anul I, 3 de electrotehnică și 4 de mecanică, numărul total al elevilor crescând în consecință la peste 600, incluzând aici și elevii de la școala profesională, curs de zi și seral. Școala tehnică de maeștri și cea postliceală nu mai funcționează.

La conducerea Grupului Școlar Energetic Iernut, din anul școlar 1977-1978, se produc schimbări. Director este acum d-l prof. Nemeș Gheorghe, iar director adjunct este d-l David Gheorghe.

Un an mai târziu, sediul Grupului Școlar Energetic Iernut se mută la adresa din str. Mihai Eminescu, nr. 9/A, adresă la care funcționează și în prezent. Numărul claselor crește, încadrarea cu personal didactic este din ce în ce mai bună, iar baza materială cunoaște o dezvoltare deosebită,

asigurându-se astfel condițiile pentru un învățământ de cea mai bună calitate.

Director adjunct devine d-l prof. Slev Ioan, care rămâne în funcție din 15 septembrie 1980, până la data de 16 iulie 1982, dată la care este numită în funcția de director adjunct d-na prof. Motorga Dorina.

Conducerea școlii este preocupată de creșterea nivelului de pregătire a elevilor, de îmbunătățirea bazei materiale și didactice, de crearea unor condiții deosebite de cazare și hrană pentru elevii interni.

Numărul claselor rămâne ridicat până în momentul când se renunță la generalizarea învățământului liceal.

În anul școlar 1987-1988, se produc din nou schimbări la nivelul conducerii școlii, datorate decesului directorului Nemeș Gheorghe. Este numit director d-na prof. Motorga Dorina, iar director adjunct d-l prof. Cociș Emandache.

În ianuarie 1990, cei doi directori sunt eliberați din funcție, fiind aleși d-l prof. Natea Iosif, în funcția de director, și ing. Cîrpaci Gheorghe, în funcția de director adjunct. Începând cu data de 1 septembrie 1990, d-l Cociș Emandache revine în funcția de director adjunct. Schimbarea din ianuarie 1990 a avut loc ca urmare a evenimentelor din decembrie 1989.

Echipa managerială este din nou schimbată, în urma concursului de ocupare a posturilor de directori și de directori adjuncți, în noiembrie 1998. Astfel, d-

na prof. Tămaș Ana devine directoare, iar d-l prof. Prihoi Vasile director adjunct.

Dacă istoria recentă a Grupului Școlar Mecano-Energetic Iernut se caracterizează prin multe schimbări la nivel de conducere a școlii, nu același lucru se poate spune despre dinamica resurselor umane, colectivul de cadre didactice rămânând destul de stabil.

La nivel de clase, se poate trage concluzia, de asemenea, că a existat o oarecare stabilitate. După Revoluție, liceul a funcționat cu 4 sau 3 clase la nivel de an de studiu, pregătind elevi în domeniul electrotehnic, mecanic, umanist (filologie), matematică-fizică și chimie-biologie. Școala profesională, curs de zi, a pregătit de asemenea elevi în meseriile lăcătuș mecanic agregate energetice și electroenergetician protecția prin relee, automatizări și măsurători centrale stații și rețele electrice.

La sfârșitul anului școlar 1989-1990, din darea de seamă statistică interdepartamentală, reiese că la învățământul liceal curs de zi, au fost înscriși 496 de elevi, la învățământul liceal seral 112 elevi, iar la învățământul profesional curs de zi 253 de elevi, deci un total de 861 elevi.

Pentru o foarte scurtă perioadă de timp (anul școlar 1990-1991), liceul poartă denumirea de Liceul teoretic Iernut, în acest an școlar înființându-se o clasă de profil uman (filologie), cu 26 de elevi, și o clasă de matematică-fizică cu un număr de 28 de elevi. Aceste

două clase funcționează în același timp cu clasele de industrial deja consacrate. Clasa de profil teoretic umanist este singura de acest gen în istoria școlii.

La solicitările I.T.C. Iernut, începe din nou să funcționeze școala de maiștri curs seral.

În anul școlar 1991-1992, se înființează o altă clasă de profil teoretic, chimie-biologie, clasă care prinde rădăcini, devenind în timp una din clasele reprezentative ale școlii, absolvenții ei obținând rezultate deosebite la concursurile de admitere în învățământul superior și la olimpiadele școlare. Învățământul profesional, din păcate, scade din pondere. Dacă imediat după Revoluție, pe lângă școala profesională curs de zi, funcționa și o școală complementară, s-a ajuns ca an de an numărul claselor să se diminueze, ajungându-se în anul școlar 1999-2000 să se realizeze o singură clasă de anul I cu profil electric.

În perioada 1994-1996, a ființat și școala postliceală cu durata de 2 ani, pregătind absolvenți de liceu în meseria tehnician proiectant termoelectric. În anul școlar 1994-1995, a funcționat o clasă cu un număr de 29 de elevi înscriși. La sfârșitul anului școlar au mai rămas doar 18, care au continuat studiile. După această promoție, nu au mai fost înființate până în prezent alte clase la învățământul postliceal.

Școala de maiștri curs seral revine în anul școlar 1998-1999, pregătind, la solicitarea Termocentralei,

elevi în meseriile maistru C.S.R.E și maistru termoeenergetician.

PROFILUL ACTUAL AL ȘCOLII

Începând cu anul școlar 2002-2003, planul de școlarizare a suferit modificări importante. Acest lucru se datorează faptului că, începând cu data de 1 septembrie 2002, ținând cont de hotărârea Consiliului de administrație al Inspectoratului Școlar Județean Mureș din data de 14 ianuarie, 2002, și de Rețeaua unităților de învățământ preuniversitar de stat, care funcționează în anul școlar 2002-2003, prin Ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 3579 din 22.04.2002, inspectorul școlar general a decis comasarea Grupului Școlar Agricol Iernut cu Grupul Școlar Iernut (decizia nr. 91 din 10.05.2002). În această situație, în orașul Iernut funcționează doar un singur grup școlar cu denumirea „*Grupul Școlar Iernut*”, cu sediul în str. Mihai Eminescu nr. 9/A.

Numărul claselor a crescut și au apărut profiluri noi la școala profesională și Școala de Arte și Meserii, cum sunt mecanica agricolă și industrie alimentară. De asemenea, au apărut clase de liceu, învățământ seral și cu frecvență redusă.

În aceste condiții, structura colectivului de cadre didactice și nedidactice a suferit modificări, prin

venirea unor profesori de la fostul grup școlar agricol, precum și a unei laborante.

În anul școlar 2006-2007, Grupul Școlar Iernut a funcționat cu 22 clase, din care 12 clase liceu curs de zi, 2 clase liceu frecvență redusă, 8 clase la Școala de Arte și Meserii în profilurile mecanică agricolă și industria alimentară, cu un efectiv de 485 elevi și 30 cadre didactice și maiștri, din care peste jumătate cu gradul didactic I.

O mare parte a absolvenților acestui liceu sunt în prezent medici, ingineri, profesori, farmaciști, juriști, economiști etc.

De-a lungul anilor, unii dintre elevii Liceului au obținut rezultate deosebite la concursurile pe meserii și la disciplinele școlare. În anul 1978, eleva Deteșan Daniela a ocupat locul I la concursul pe meserii – faza națională, profil energetic, iar eleva Nemeș Angela locul II la profilul mecanic (Ploiești – Brazi). În anul 1980, elevul Porkolab Ioan a ocupat locul II la concursul pe meserii – termomecanică – faza națională, organizată la Timișoara. În anul 1983, elevul Chețan Cristinel Ilie s-a calificat la faza națională a olimpiadei de istorie, care a avut loc la Bacău. Meritul este cu atât mai mare cu cât elevul provenea de la un liceu cu profil tehnic. Elevul a fost pregătit și îndrumat de către doamna profesor Schonauer Margareta.

Tot în anul 1983, la concursul pe meserii organizat la Galați, elevul Hulpe Ioan a obținut locul

II la profilul mecanică. Cei patru elevi care au participat la concursurile pe meserii au fost pregătiți de maestrul Sărăcuț Vasile.

În anul 1997, eleva Vlasiu Alina din clasa a IX-a C a obținut mențiune la faza națională a Olimpiadei de biologie.

În anul 1998, elevul Tegla Cosmin, din clasa a X-a C, a ocupat locul III la faza națională a Olimpiadei de biologie, pentru ca un an mai târziu, același elev să ocupe locul I pe țară la Olimpiada de biologie și, prin urmare, participă la Olimpiada internațională de biologie de la Uppsala – SUECIA, unde obține o mențiune.

Ambii elevi participanți la olimpiadele de biologie au fost pregătiți și îndrumați de către doamna profesor Motorga Dorina, iar amândoi sunt în prezent absolvenți de medicină.

Baza didactico-materială

Grupul Școlar Iernut dispune de 20 săli de clasă din care: 9 laboratoare și 11 cabinete. Pe lângă acestea, mai are în dotare și 5 ateliere, o sală de sport, o cantină cu 200 de locuri și un internat cu 304 locuri.

Biblioteca școlii dispunea în anul 2000 de un număr de 8.300 volume, care se completează la data preluării Liceului Agricol (2002) cu un număr de 3.000 de volume, iar în perioada 2004-2006 se cumpără pentru bibliotecă încă 839 de volume. La 1

ianuarie 2007, existau în bibliotecă un număr de 12.139 de volume, bibliotecă de care s-au îngrijit de-a lungul timpului mai mulți bibliotecari, după cum urmează: Mesaroș Rodica, Pușcaș Viorica, Vlăsa Virginia, Boitoș Maria, Ganea Doinița.

ÎNVĂȚĂMÂNTUL AGRICOL

Învățământul agricol a funcționat la Iernut încă din perioada interbelică, sub forma unei Școli Confesionale de iarnă, transformată după 1948 în Școală Profesională Agricolă de Stat. În intervalul 1960-1964, școala profesională dispunea de câte o clasă la cele două secții – română și maghiară, la secția română mai existând și o clasă de maiștri agricoli.

Din anul 1962, Școala Profesională Horticolă se transformă în Școala Tehnică Horticolă, unde în paralel funcționa și o clasă de maiștri horticoli.

Din anul 1966, școala este comasată cu Școala Tehnică Agricolă din Tg.Mureș, astfel că la Iernut învățământul agricol își încetează activitatea (inf. Rus Maria). După un interval de 11 ani, prin transformarea Liceului Teoretic în Liceu Agricol, se reînființează învățământul agricol la Iernut.

Transformarea în Liceu Agricol a Liceului Teoretic a venit ca o cerință din partea Direcției Agricole Mureș, care a ținut seama de dezvoltarea

agriculturii în zonă, de necesitatea executării lucrărilor de îmbunătățiri funciare, cu alte cuvinte de necesarul de forță de muncă calificată în domeniul agriculturii.

Specializările inițiale au fost:

- mecanic îmbunătățiri funciare
- muncitor în domeniul horticul.

Până în anul 1983, liceul a funcționat în cele două clădiri de pe strada D.Traiană (într-una din ele își are în prezent sediul EON Gaz metan), iar din 1983, în castelul medieval din Iernut (unde funcționase și Școala Horticolă).

În același an, școala trece din subordinea Departamentului de Îmbunătățiri Funciare în subordinea Departamentului de Horticultură din cadrul Ministerului Agriculturii. Aceasta datorită faptului că la Iernut s-au construit sere pe o suprafață de 24 ha., care necesitau forță de muncă calificată.

La nivel local, liceul era patronat de S.C.P.L. Iernut, care asigura încadrarea cu cadre de specialitate și locuri pentru instruirea practică.

În noua locație, pe lângă amenajarea de laboratoare și cabinete, a fost amenajat un parc pentru mașinile agricole și înființată o fermă agricolă (pomicultură, viticultură, legumicultură, precum și o micro-seră).

Numărul claselor a crescut an de an, ajungând la 20 de clase din care:

- 8 clase la liceu – specializarea horticultură și mecanic îmbunătățiri funciare

- 9 clase la școala profesională - specializarea horticultură și mecanic îmbunătățiri funciare
- 3 clase la învățământul seral.

De-a lungul anilor, numărul mediu de clase a fost de 14-15.

După Revoluție, interesul pentru agricultură a scăzut, cu toate că numărul celor care lucrau în agricultură a crescut. Drept urmare, numărul claselor a scăzut de la an la an, astfel că s-a ajuns ca la liceu să nu se mai înființeze nici o clasă, iar la școala profesională a rămas un număr mic de elevi. Consecințele nu au întârziat să apară. În anul 2002, Liceul Agro-industrial a fost comasat cu Grupul Școlar Iernut.

În cei 25 de ani de funcționare, Liceul Agro-industrial Iernut a avut la conducere, în calitate de director, mai multe cadre didactice, după cum urmează:

- 1977 – 1982 – prof. Nagy Alexandru
- 1982 – decembrie 1989 – prof. Tămaș Ana
- decembrie 1989 – august 1990 – prof. Morariu Mircea
- septembrie 1990 – martie 1992 – prof. Andreica Gheorghe
- martie 1992 – decembrie 2001 – prof. Păcurar Petru
- ianuarie 2002 – august 2002 - prof. Adam Mircea

VIAȚA CULTURALĂ

În anul 1948, se înființează Căminul Cultural din Iernut, pe locul actualei clădiri a Primăriei, iar în anul 1964 s-a construit actuala Casă de Cultură, cu o sală de spectacole cu peste 400 locuri, săli pentru bibliotecă, lectură, cinematograf.

Încă din anul înființării Căminului Cultural, formația corală s-a clasat pe locul I pe județ, iar doi ani mai târziu a ocupat același loc.

În 1967, formația corală ocupă locul II pe raion, iar în 1968 locul III. Brigada artistică de agitație câștigă în 1967 locul I pe regiune.

În afara acestor activități de succes, în cadrul Căminului Cultural și apoi a Casei de Cultură s-au organizat conferințe pe diverse teme, jocuri distractive etc .

Mai târziu, activitățile culturale s-au desfășurat sub egida Festivalului Național "Cântarea României".

De-a lungul anilor, formația de dansuri a Casei de Cultură, alcătuită din echipele de dansuri ale satelor Sălcud și Deag, a obținut locul I la faza națională a Festivalului "Cântarea României" organizat la Mediaș (1983) și Cluj-Napoca (1985).

Succese demne de a fi menționate a obținut taraful de muzică populară al Casei de Cultură.

Imediat după evenimentele din decembrie 1989, descătușați de obligativitatea participării la simpozioane, colocvii, dezbateri politice, locuitorii

Iernutului s-au îndepărtat de Casa de Cultură. Prezența în spectacole la Iernut a unor mari artiști ai scenei românești a apropiat din nou de Casa de Cultură publicul spectator.

În anul 2001, se înființează Ansamblul Artistic "IERNUȚEANA" al Casei de Cultură. După o perioadă de rodaj, membrii Ansamblului, format din copii, a început să participe la festivaluri locale, județene sau naționale. Activitatea Ansamblului a culminat cu participarea în vara anului 2007 la Festivalul Mondial de Folclor de la Veneția (Italia), unde s-a bucurat de unanime aprecieri, primind invitații de a participa și la alte festivaluri europene. S-au încheiat și contracte de parteneriat și colaborare cu teatrele de păpuși, cu ansambluri profesionale.

Ansamblul „Iernuțeană”

La Casa de Cultură au avut și au loc lansări de carte, expoziții de pictură, grafică și alte activități.

Directori ai Căminului Cultural (Casei de Cultură): Hamar Martin, Draia Francisc, Fodor Andrei, Creangă Ion, Pașca Teofil, Mureșan Gheorghe, Ștef Ioan, Chioralia Ștefan, Luca Ștefan, Cormoș Ovidiu, Luca Ștefan, Anton Măria, Medar Ioan, Precup Liviu.

BIBLIOTECA

La 1 martie 1953, se înființează Biblioteca Comunală Iernut, cu un fond de 1964 volume, care provin din donații făcute de Biblioteca Raională Luduș și Cooperativa de Consum Iernut.

În 1964, se înființează o bibliotecă sindicală pentru salariații Termocentralei, care în 1967 se unifică cu Biblioteca Comunală. Fondul de carte ajunge la 10.325 de volume și un număr de 1100 cititori.

Biblioteca își desfășoară activitatea în noul club muncitoresc (Casa de Cultură), în patru încăperi dotate cu mobilier corespunzător.

La sfârșitul anului 1971, fondul de carte ajunge la 20.325 volume.

În anul 1990, se face inventarierea bibliotecii și se scot din circulație un număr de 12.500 volume.

Sala de lectură a Bibliotecii

După 1990, crește încet, încet, numărul volumelor și se îmbogățește fondul de referință al bibliotecii. Din păcate, scade numărul cititorilor.

În prezent, numărul total al publicațiilor a ajuns la 30.000 de volume, iar numărul cititorilor la 830, majoritatea elevi și studenți.

Bibliotecari: Bonta Ioan, Vuță Virginia, Gurghian Dana.

Inf. Virginia Vuță, Gurghian D.

VATRA ROMÂNEASCĂ

Organizație apolitică, a fost înființată în februarie 1990 la Tg.Mureș, în condițiile în care Statul Român trecea printr-o gravă criză de autoritate, situație de care au căutat să profite unele căpetenii ale U.D.M.R., care au organizat rebeliunea antistatală de la Tg.Mureș din martie 1990.

Promovând valorile românești, Vatra Românească și-a dobândit un mare prestigiu și foarte mulți adepți.

La Iernut, Vatra Românească a fost înființată în martie 1990. Și la Iernut, Vatra Românească a avut numeroși membri și simpatizanți. A fost perioada când sub egida Vetrei Românești se organizau spectacole de înaltă ținută artistică și patriotică.

Treptat, activitatea acestei organizații s-a diminuat, astfel că în prezent aproape că nu mai există asemenea activități.

Primul președinte al Vetrei Românești la Iernut a fost prof. Andreica Gheorghe, urmat de prof. Cormoș Ovidiu.

CERCUL ASTRA IERNUT

S-a înființat în 21 noiembrie 2006. Pentru realizarea scopurilor și idealurilor sale nobile, în activitatea sa organizează:

- sesiuni științifice, simpozioane, conferințe, spectacole, expoziții, comemorări, excursii etc.

Deși a trecut puțin timp de la înființarea cercului, au fost deja organizate câteva activități cultural – patriotice.

Președinte de onoare al cercului prof. Sever Pop. Președinte prof. sing. Simona Henteș.

Inf. Henteș Simona

Clubul Dialog XXI

În anul 1996, un grup de persoane din diverse domenii de activitate s-au strâns în jurul ideii de a constitui un grup de dialog, un club al ideilor. Clubul s-a denumit „Dialog XXI”, după secolul care se apropia.

În perioada celor 3 ani și jumătate cât a funcționat, membrii clubului au dezbătut aproape 90 de teme din cele mai diverse domenii.

Membrii clubului s-au implicat în unele activități de natură culturală, expoziții, concursuri pentru copii, lansări de carte etc.

Secretarii clubului (pe câte o perioadă de 6 luni): Mărginean Cornel, Tițiu Victor, Mareș Mircea, Grama Augustin, Ganea Doinița, Pantea Constantin, Pașca Maria – Dorina, Hărăstășan Eugen jr. Alți membri activi – Furman Marcel, Feier Silviu, Olteanu Gheorghe, Călugăr Cornel și Hațegan Ioan.

Cea mai mare realizare a Clubului „Dialog XXI” rămâne inițierea și statuarea sărbătoririi Zilei orașului Iernut și construirea unui monument al orașului ca loc pentru înscrisura dezvoltării, ca un fel de registru scris pe piatră pentru memorarea unor realizări semnificative și împliniri civice.

Clubul a organizat primele trei ediții ale sărbătorii orașului, cu sprijinul Primăriei și al Consiliului Local. La edițiile din anii 2000 – 2007, activitatea clubului s-a restrâns la organizarea secțiunii culturale a sărbătorilor. În această perioadă, clubul a fost reprezentat de către Mărginean Cornel.

Ideea de bază a organizării acestor zile rămâne adunarea celor plecați și a celor rămași acasă, tineri și vârstnici, în centrul orașului, pentru câteva zile, în care să se producă solidarizarea și prietenia între toți locuitorii orașului, indiferent de vârstă, statut social, de naționalitate sau religie.

Informații : Mărginean Cornel

Sănătatea și asistența socială

Primul medic generalist, dr. Ancean Florian, a venit la Iernut în anul 1949. El a înființat prima Maternitate și un Cabinet medical pe str. Tudor Vladimirescu. De asemenea, până în 1959, lucrează ca medic și Apolțan Ioan, deși nu avea studiile definitive.

Spitalul

Până în anul 1960, mai lucrează și alți medici la Iernut, perioade mai scurte sau mai lungi de timp.

În 1960, este repartizată la Iernut o familie de medici: dr. Lukacs Maria - medic pediatru și dr. Lukacs Laszlo - medic stomatolog. Prin venirea unui medic stomatolog își începe activitatea și un Cabinet de stomatologie.

Începând cu această perioadă, sporește numărul medicilor veniți la Iernut. Fenomenul poate fi legat de construcția Termocentralei.

O perioadă de aproape 20 de ani (1967-1986) își desfășoară activitatea dr. Szigethy Laszlo, medic generalist și șef al Dispensarului din localitate.

Spitalul și Căminul de zi

Conducerea Dispensarului este asigurată în continuare, până în 1996, de către dr. Fărcaș Ovidiu.

Condițiile nu erau ușoare, mai ales pentru munca de teren, în satele aparținătoare, când deplasarea se făcea, indiferent de condițiile atmosferice, cu șareta, apoi cu trăsura.

Între anii 1980-1989, a fost o fluctuație de medici, rămânând la Iernut dr. Schlett Oliver, dr. Simion Dan, dr. Șamșudean Mihăilă Maria și medicul pediatru dr. Gliga Veronica.

În anul 1998, activitatea Dispensarului a fost preluată de medicii de familie.

De-a lungul anilor, activitatea Dispensarului s-a desfășurat în mai multe clădiri, adesea improvizate. Abia în 1984, a fost construită clădirea Dispensarului de pe str. Avram Iancu, Nr.2.

Spitalul a luat ființă în 1953. Avea 30 paturi și un medic.

Ca și Dispensarul și Spitalul și Maternitatea au dispus de mai multe locații, ultima cea de pe str. Avram Iancu, nr.2, fiind construită special cu această destinație și dată în folosință în anul 1968.

În perioada cât a funcționat, Spitalul a fost condus de dr. Șerban Ioana, dr. Grauzer Ana-Maria și de dr. Takacs Eniko, iar Maternitatea de dr. Șerban Ioana. În 1972, Spitalul dispunea de 3 medici specialiști, 6 asistente medicale cu studii medii, 7 surori medicale, 4 moașe și 15 persoane cu pregătire elementară care deserveau cele 50 de paturi din spital și cele 30 de paturi de la creșă. Tot la acea dată, Dispensarul uman dispunea de 5 medici, 9 asistente medicale cu studii medii, 3 moașe și 4 persoane cu pregătire elementară.

În 1992, Dispensarul dispunea de 9 medici, din care 2 stomatologi.

În prezent, în locul Spitalului, care și-a încetat activitatea în anul 2002, funcționează Unitatea de asistență medico-socială, a cărei șef este dr. Simion Dan.

Ca medici stomatologi și-au desfășurat activitatea, o lungă perioadă de timp, dr. Buta

Gheorghe - din 1975 până la ieșirea în pensie în 2005 și dr. Roșca Ioan – din 1978 și în prezent.

Ambii medici de la construcția Dispensarului își desfășoară activitatea în această clădire.

Menționăm că în ultimii ani, la Iernut mai funcționează trei cabinete stomatologice particulare.

De asemenea, începând cu anul 2003, funcționează și un Centru medical de diagnostic și tratament, care dispune de următoarele cabinete de specialitate: urologie, neurologie, interne, ginecologie, dermatologie, ecografie, endocrinologie și psihiatrie. Centrul are un număr de 8 angajați. Administratori: medic Simion Dan și medic Simion Carmen – doctor în științe medicale.

Prima farmacie a fost deschisă în Iernut în anul 1935. Din anul 1962, lucrează ca farmacist Szepesi Eugen, în clădirea actualei Farmacii de pe strada 1 Decembrie 1918. Începând cu 1956, i se alătură farmacistul Schlett Oliver, care din 1958 conduce activitatea Farmaciei până la ieșirea în pensie, în 1985.

În prezent, această Farmacie este privată și aparține de Farmacia Aesculap Tg-Mures.

Pe lângă această Farmacie, în prezent mai funcționează două farmacii, ambele private și anume: PARACELsus, proprietar farmacist Mândraș Maria, și ANASTASIA, proprietar Corla Ioan.

De asemenea, începând cu anul 2001, pe lângă Primăria și Consiliul Local Iernut funcționează S.M.U.R.D. Iernut, cu un număr de 6 angajați.

Inf. Dr. Schlett Olver și Budik Irma

Asociația „Rază de Soare”

Este o asociație nonguvernamentală și fără scop patrimonial. A luat ființă la 28.12.2000, având ca fondatori: Anton Maria - președinte, Anton Gheorghe – vicepreședinte, și dr. psiholog Pașca Maria Dorina - vicepreședinte.

Asociația își desfășoară activitatea în cadrul Centrului de zi „Rază de soare” pentru copiii și tinerii cu cerințe educative speciale (CES) din Iernut și zona limitrofă.

Asociația are ca scop atât recuperarea bio-psiho-socială, prevenirea eșecului școlar, cât și reintegrarea și socializarea persoanelor CES.

În perioada 2000-2007, au beneficiat de serviciile sale, permanent, temporar sau ocazional, un număr de 89 de persoane asistate.

Asociația este deservită de 7 persoane voluntare. Cunoscut și apreciat pentru activitatea și rezultatele obținute, Centrul de zi „Rază de soare” are ca puncte de pornire: încrederea, speranța, dragostea și dăruirea, dovedind omenia celor care lucrează aici.
(inf. Pașca Maria Dorina)

Centrul de servicii sociale de îngrijire la domiciliu pentru persoanele în vârstă

Centrul s-a înființat în anul 2004, cu fonduri P.H.A.R.E. A funcționat în perioada anilor 2004-2006 sub această siglă, iar din 2006, prin alocare de fonduri de la bugetul de stat, aparține de Primăria orașului Iernut.

În perioada anilor 2004-2007, Centrul a luat în evidență un număr de 104 cazuri sociale, din care 75 sunt asistați (li se acordă asistența necesară). Vizitele se fac după caz, zilnic sau săptămânal.

Centrul dispune de personal de specialitate și de o mașină cu ajutorul căreia se pot realiza serviciile sociale cerute de persoana asistată.

Ca obiectiv principal, Centrul își propune asistarea și îngrijirea la domiciliu a persoanelor în vârstă. (inf. Nicoară Ioana).

Circumscripția Sanitar-Veterinară Iernut

Activitatea sanitar-veterinară la Iernut a fost condusă de dr. Bogdan Candin în anii 1948-1950, în cadrul Camerei Agricole.

Odată cu venirea în 1950 a dr. Ștefănescu Ioan la Iernut, s-a înființat Dispensarul sanitar-veterinar de pe strada Tudor Vladimirescu.

Raza de activitate era destul de largă, ajungând până la Petrilaca, Cucerdeea, Sânpaul, Vaidei, Căpuș,

dr. Ștefănescu având doar o singură persoană care îl ajuta în activitate - pe Moga Nicolae.

Începând cu 1960, raza de activitate s-a redus la localitățile componente orașului Iernut în prezent.

Dr. Ștefănescu Ioan a lucrat la Iernut 25 de ani, în 1975 ieșind la pensie. Era un om cunoscut pentru corectitudinea, punctualitatea și pretențiile pe care le avea față de crescătorii de animale.

Din 1975 și până în prezent, funcționează ca medic veterinar dr. Ștefănescu Cornel, fiul fostului doctor veterinar. Se poate vorbi, iată, de o performanță – tatăl și fiul au slujit într-o singură localitate aproape 60 de ani. (Inf. dr. Ștefănescu Cornel)

Din 1975, funcționează până în 1989 ca medic veterinar de teren dr. Pop Aurelia, iar din 1989 și în prezent ca medic la controlul și siguranța alimentelor. În prezent, în Iernut funcționează două farmacii veterinare : proprietari dr. Santa Bogdan și dr. Hamar Deneș.

S.C. Consumcoop Iernut SA

Cooperația de consum îndeplinește în viața economică rolul de comerciant, de intermediar între producători și consumatori, mai ales în comerțul cu amănuntul. Ea contribuie la o mai bună aprovizionare a locuitorilor cu produsele necesare consumului sau unor activități productive.

Membrii cooperatori plătesc o anumită sumă, drept cotizație, la fondul social.

Consumcoop Iernut s-a înființat în 1948.

Până în 1989, sectorul cooperatist s-a dezvoltat atât prin construcții noi, cât și prin mărirea gamei de prestări servicii.

De-a lungul anilor, magazinele de la parterul blocului 1 din cartierul 1 Decembrie au fost și, parțial, mai sunt încă folosite de Cooperativa de consum, proprietar fiind Termocentrala Iernut.

În anul 1970, pe strada Avram Iancu s-a ridicat un complex de prestări servicii către populație. În 1973, s-a construit restaurantul „Mărul roșu”, iar în 1985, Complexul comercial de la parterul blocului 1 din cartierul Gheorghe Doja.

La un moment dat, numărul unităților prestatoare de servicii către populație a ajuns la 15.

Numărul salariaților până în 1989 a fost variabil, fiind cuprins între 100 și 150 de angajați. După 1989, numărul salariaților s-a redus, ajungând în prezent la 26. Aceasta, în contextul apariției unor legi care vor încuraja dezvoltarea sectorului privat.

În prezent, o parte din spațiile comerciale au fost închiriate unor persoane private, care desfășoară diverse activități. (Inf. Muntean Vasile).

Dacă activitatea Cooperativei de consum s-a restrâns mult după 1989, sectorul privat a cunoscut o puternică dezvoltare, apărând și la Iernut, ca peste tot în țară, diverse butikuri, magazine, activități

prestatoare de servicii, unele dintre ele având o durată scurtă de funcționare.

În prezent, firmele care au o pondere ridicată în activități comerciale sunt cele ce aparțin domnilor: Maer Vicu, Șăulean Emil, Pantics Elisabeta, Pantics Janos, Moldovan Panfil, Mărginean Vasile, Bercea Tănase.

Președinți: Ignat Vasile, Roman Gheorghe, Boanta Cornel, Joldeș Nicolae, Guțiu Mihai, Tămaș Cornel, Pavel Vasile, Rădulescu Marius și Muntean Vasile.

Coopertiva de Credit

Coopertiva de Credit a luat ființă în anul 1952, din inițiativa domnilor Lupșa Victor, Vlassa Leonida și Szanto Alexandru.

În anul 1968, cooperativele de credit din Sânpaul și Iclânzul au fuzionat cu cea din Iernut, rezultând o cooperativă mai puternică și a cărei scop era întrajutorarea membrilor asociați.

Cooperativa acordă împrumuturi bănești membrilor asociați din raza sa de activitate, al cărui număr este de aproape 900.

Cooperativa funcționează cu un număr de trei angajați. (inf. Vescan Aurelia)

B.C.R. Agenția Iernut

A fost înființată în 1991 (activitatea propriu-zisă demarând la 1 iulie 1991) cu scopul de a deservi atât persoane juridice cât și persoane fizice în operațiuni bancare de creditare sau de păstrare de economii bănești. Până în octombrie 2006, B.C.R a avut capital integral de stat, iar după această dată acționar majoritar a devenit Esste Bank Austria.

Din 1991 până în 2007, conducerea Agenției a fost asigurată de următorii directori executivi:

Pușcas Susana- 1991-1992

Marian Ioan 1992-1993

Rusu Adriana 1993-2007

Dudilă Ovidiu Lucian, din iulie 2007

Numărul de personal angajat era în anul 1991 de 25, iar în iulie 2007 a ajuns doar la 8 angajați.

Numărul clienților deserviți a ajuns în 2007 la 210 persoane juridice și persoane fizice autorizate și 4800 persoane fizice pentru care se gestionează un număr de aproximativ 9700 de conturi.

Evoluția acestei unități bancare se prezintă ca o curbă sinusoidală, cu urcușuri și coborâșuri, urmând dezvoltarea economico-socială a zonei orașului Iernut. (inf. ec. Adriana Rusu)

Banca Transilvania

Menționăm că o scurtă perioadă de timp, la Iernut a funcționat și Banca Agricolă.

În iunie 2007, a fost înființată o agenție a Băncii Transilvania, având ca director executiv pe Călugăr Ovidiu, cu un număr de 5 angajați.

Agencia Finanelor Publice

AFP Iernut, ca și instituție publică, ia ființă în anul 1990, ca urmare a creșterii numărului activităților economice pe baza liberei inițiative, înființarea de întreprinderi mici, asociații cu scop lucrativ, asociații familiale, prestarea unor activități de către persoanele fizice în mod independent.

Agencia Finanelor Publice și Poliția

În anul 1990, la nivelul orașului Iernut, funcționează 30 persoane fizice autorizate și asociații familiale, două întreprinderi mici și mijlocii, opt societăți cu capital de stat. Ca și domenii de activitate, primează prestările de servicii, respectiv confecții,

prelucrarea lânii, cojocărie, tricotaje, morărit, confecții metalice, precum și activitatea în domeniul agriculturii, cultivarea legumelor, cerealelor, creșterea animalelor.

În această perioadă, AFP Iernut colectează și veniturile aparținând bugetului local până în anul 1999, când acestea au fost preluate de Consiliul Local.

Începând din anul 1991, odată cu tranziția spre economia de piață, întreprinderile mici și mijlocii se transformă în societăți comerciale cu răspundere limitată, cele cu capital de stat încep procesul de privatizare și, an de an, apar tot mai multe societăți comerciale cu răspundere limitată, societăți pe acțiuni, precum și societăți agricole care au luat naștere din fostele Cooperative Agricole de Producție.

În anul 1999, au fost arondate instituției noastre și comunele Cuci, Cucerdea, Iclânzul, Ogra și Sânpaul, cu satele aparținătoare.

Numărul societăților comerciale precum și al persoanelor fizice autorizate crește an de an, astfel că în anul 2007, pe raza noastră de activitate funcționează 281 societăți cu răspundere limitată, 10 societăți agricole, 91 asociații non profit, 136 puncte de lucru, 255 persoane fizice autorizate și asociații familiale. Domeniile de activitate s-au diversificat în decursul anilor, astfel că acestea desfășoară activități de comerț, alimentație publică, prestări servicii în diferite domenii de activitate, producție, profesii

libere, respectiv (cabinete medicale individuale, stomatologice, veterinare). (inf. Gurghian Simona)

Gaz metan Districtul Iernut

În Iernut, gazul metan a fost introdus în anul 1956. Localitatea era deservită de o echipă formată din 7 muncitori, condusă de Sîvu Gheorghe, și care aparținea de Întreprinderea Comunale Luduș.

Din 1976, la Iernut s-a constituit o Formație Operativă de Lucru (FOL), compusă din 30 de muncitori, condusă de maistrul Gherasim Iosif.

Din 2002 până în 2006, șef de formație a fost Szanto Aurelian.

În anul 2006, formația a devenit District, care deservește 11 localități. Districtul are 26 de angajați, 3806 de abonați casnici și 120 agenți economici.

De la 1 august 2006, șef de district a devenit maistrul Truță Gheorghe.

În prezent, acționarul majoritar este concernul german E.ON cu o cotă de 51%. (inf. Truță Gheorghe)

Baza de recepție

În anul 1948, s-a construit magazia de cereale cu o capacitate de 1500 tone, unde se depozitau cotele predate de producătorii particulari.

După înființarea C.A.P. Iernut și ulterior a celorlalte din zonă, crescând cantitățile predate la

fondul de stat, s-a impus construirea altor spații de depozitare și uscare, ceea ce s-a și realizat în perioada următoare.

După anul 1990, rolul bazei de recepție a scăzut, depozitându-se cantități tot mai mici de cereale.

Până în 1996, Baza de recepție a aparținut de Comcereal Mureș. În 1996, s-a privatizat, păstrându-și activitatea de bază, respectiv recepționarea, condiționarea, păstrarea și livrarea cerealelor.

La 1 noiembrie 2006, s-a înființat o nouă societate: SC Gran SA cu sediul în orașul Iernut.

La această societate, lucrează 8 persoane calificate. Produsele depozitate se află în custodia societății, livrarea lor fiind dispusă de producătorul agricol. (inf. Maios Maria)

AUTOGARA

În scopul deservirii personalului călător, în anul 1975 s-a înființat Autogara Iernut. Și-a desfășurat activitatea până în anul 1999.

În afară de parcul de autobuze, mai exista și o coloană auto, care deținea peste 50 de camioane.

În perioada 1980 – 1990, la Iernut a funcționat și Autobaza de transport specializat pentru agricultură (ITSAIA) și o autocoloană a acesteia, care a deservit toate unitățile de profil agricol din localitate, atât cele de stat cât și cooperatiste.

Şef la ITSAIA a fost dl. Furman Marcel. (Inf. Hada Elena).

Sistemul Hidro-edilitar Iernut - Serviciul de apă-canal -

Activitatea de gospodărie comunală Iernut îşi are începuturile în anii 1961-1962, odată cu construirea Termocentralei. Angajaţii Termocentralei au fost cazaţi în cele 14 blocuri de locuinţe construite până în 1965. Pentru aceste edificii edilitare trebuia asigurată apa, canalizarea şi agentul termic, servicii administrate de Termocentrală. Apa era furnizată de la Uzina de apă Cipău de către Întreprinderea de Gospodărie Orăşenească Târnăveni, întreprindere care a construit în anul 1957 acest obiectiv pentru alimentarea cu apă a oraşului Târnăveni, şi care a început să furnizeze apă la blocurile de locuinţe din Iernut la începutul anului 1962. Tot atunci s-a construit şi un sistem de canalizare şi o staţie de epurare pe strada Unirii.

În anul 1971, se înfiinţează un sector de gospodărie comunală, condus de Brustur Ioan Romul, administrat de E.G.C.L Luduş. Serviciul de salubritate era administrat de Primărie.

În anul 1983, la conducerea serviciului de Gospodărie Comunală este numit Vlasiu Ioan.

În anul 1991, s-a constituit o unitate locală de gospodărie comunală denumită RAGCL Iernut,

condusă de Furman Marcel. Serviciul preia de la Primărie salubritatea și activitatea de construcții.

În 1995, RAGCL se transformă în SC Prescom Iernut SA, condusă de Anton Gheorghe.

O parte a facturilor de apă, canal-salubritate și termoficare nefiind achitate de cetățeni, mulți dintre ei pierzându-și locurile de muncă, a adus SC Prescom SA în incapacitate de plată, apărând pericolul sistării apei și a agențului termic. Drept urmare, în noiembrie 2002, Consiliul Local Iernut preia în administrație proprie serviciul de apă-canal și ceea ce mai rămăsese din termoficare prin Serviciul Public de Gopodărie Comunală Iernut, condus de Călugăr Cornel. Cu sprijinul Administrației locale, în trei ani, serviciul a fost rentabilizat.

Deoarece accesarea de fonduri comunitare în scopul reabilitării sistemului de apă și canal presupune un operator regional, Consiliul Local Iernut a concesionat în iulie 2006 SPGC Iernut Companiei Aquaserv SA Târgu-Mureș. Rezultatele acestei colaborări se văd deja: partea de nord-est a orașului are în proporție de 90% rețele și branșamente de apă noi. S-au mai efectuat și alte lucrări, iar pe rol sunt și alte proiecte de investiții de mare importanță – alimentarea cu apă și canalizarea satelor Sfântu Gheorghe, Sălcud Cipău și Deag. (Inf. manager sucursală Aquaserv Iernut, ing. Cornel Călugăr.)

Capitolul V

ACTIVITATEA SPORTIVĂ

S-a practicat și se practică la diverse discipline, organizat sau mai puțin organizat. Și la Iernut, ca și în multe alte localități din țară și nu numai, de cea mai mare popularitate se bucură fotbalul.

După al II-lea război mondial, fotbalul ierneuțean a fost prezent tot timpul în campionatele regionale sau județene.

Din 1947 până în 1952, echipa de fotbal s-a numit „Victoria”, apoi „Recolta”, susținută de C.A.P. Iernut.

La începutul deceniului VII, odată cu înființarea Termocentralei, echipa își schimbă numele în „Energia”, fiind susținută de conducerea Termocentralei din acea perioadă.

După 1979, prin renunțarea conducerii Termocentralei la sprijinirea echipei de fotbal, un grup de foști jucători a preluat conducerea echipei.

Activitatea fotbalistică din Iernut a atins cea mai mare performanță de până atunci, în 1990, când echipa a câștigat campionatul județean, dar n-a reușit promovarea în divizia C.

Apogeul l-a cunoscut în 1993, în Cupa României, când, rând pe rând, a scos din competiție echipe din eșaloane superioare, fiind eliminată în cele din urmă de către deținătoarea de atunci a trofeului și

câștigătoarea ediției 1993-1994 a Cupei, cunoscuta echipă Universitatea Craiova.

Jucătorii care au făcut parte din acea echipă au fost: Mașca Dorin, Balea Eusebiu, Fodor Ianoș, Fodor Iosif, Gheorman Florin, Roiban Liviu, Luca Florin, Belean Vasile, Sabău Ioan, Hădărig Valean, Mărginean Mihai, Vintilă Dorin, Boncea Valer, Apolțan Radu, Kovacs Zolan și Ierņuțan Nicolae. Antrenor Fodor Ianoș.

În 1995, câștigă din nou campionatul județean, sub denumirea de Nutrimur Iernut, dar nici de data aceasta nu reușește promovarea în eșalonul superior, fiind învinsă de echipa Carpați Mârșă.

Din 1995, n-a mai reușit vreo performanță notabilă.

Din 1997, se numește FC Iernut. De menționat numele unor fotbaliști care au activat la Iernut și care datorită valorii lor au ajuns la echipe din eșaloane superioare: Mardan Alexandru - U. Cluj și Unirea Dej, Hamar Francisc - ASA Tg-Mureș, Nemeș Ioan - CSU Brașov, Cenan Constantin - Chimica Târnăveni și Gaz Metan Mediaș, Petriș Tiberiu - ASA Tg-Mureș, Mărginean Gheorghe - Chimica Târnăveni, Debrecen (Ungaria), Veres Arpad - Chimica Târnăveni, Marius Radu - Chimica Târnăveni, FC Argeș, Sopron (Ungaria), dar și în Naționala de Tineret a României, Dichier Vasile - Chimica Târnăveni, ISCT Câmpia Turzii și Cetate Suceava, Boncea Valer - Mureșul Luduș.

De departe însă, cel mai cunoscut produs al fotbalului ierănutean a fost Cornel Orza. Acest nume de legendă al fotbalului românesc a reușit să cucerească cu echipa Venus București două titluri de campion al României (1938-1940).

Fotbalistul Cornel Orza a evoluat de 7 ori în prima reprezentativă a României.

Apreciind meritele sale pe linie sportivă, Consiliul Local Iernut, cu ocazia primei ediții a Zilelor orașului Iernut, l-a declarat Cetățean de onoare post-mortem al Iernutului și i-a dat numele său stadionului.

Echipa de fotbal Juniori II, Campioni naționali, Timișoara 1989

Rezultate demne de menționat au fost obținute de către grupele de copii în cadrul AS Energia Iernut. În 1989, prima grupă de copii, sub îndrumarea

profesorului Cicoară Alexandru, a câștigat faza națională a Cupei Pionierului la Timișoara. Câștigătorii Cupei au fost: Iftincă Marcel, Nemeș Adrian, Trenca Octavian, Brustur Sebastian, Fodor Iosif, Ilca Lucian, Roiban Liviu, Todoran Valentin, Varga Cristian, Rusu Cristian, Motorga Dorin, Marian Gheorghe și Vodă Vasile.

Activitatea sportivă de masă a constat în diferite competiții de fotbal, volei, tenis de masă, șah, competiții organizate pe întreprinderi.

Echipele de baschet și de handbal au activat în campionatul județean în perioada 1989-1990.

De menționat și tradiționalul meci de fotbal Nord-Sud, început în 1957, și care se desfășoară și în prezent cu prilejul Zilelor orașului Iernut.

Dintre animatorii vieții fotbalistice amintim pe: Rusu Marcel, Stuparu Constantin, Mărgineanu Vasile, Cerghizan Emil, Trenca Alexandru, Kovacs Francisc etc.

Baza materială la nivel de oraș este relativ slabă. Există doar un stadion „Cornel Orza”, două săli de sport, un teren de handbal la școala din str. Tudor Vladimirescu și un altul în curtea Grupului Școlar Iernut.

Inf. Rusu Marcu Marcel

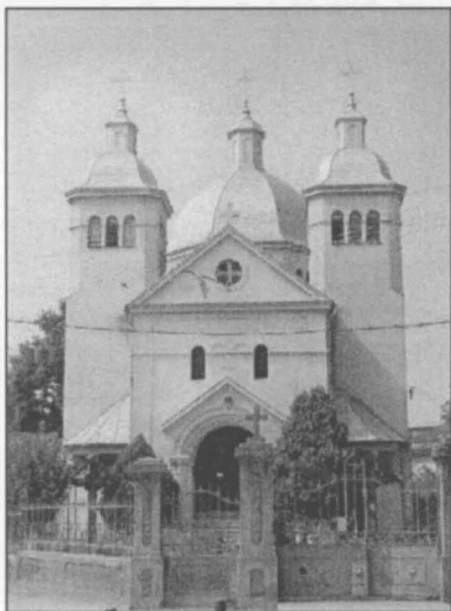

Echipa de handbal fete

Capitolul VI

VIAȚA RELIGIOASĂ

Biseria Ortodoxă Română

Deoarece în monografia localității Iernut până în 1947 a fost descrisă Biserica de lemn din Iernut, nu mai revenim asupra ei. Actuala biserică este o clădire impozantă, construită în stil bizantin, având atât motive arhitectonice românești cât și străine. Biserica a fost zidită între anii 1928-1930, cu hramul „**Adormirea Maicii Domului**”. Este o construcție în formă de cruce, cu o cupolă centrală, două turnuri și o

suprafață de 1560 mp. Este construită din cărămidă pe fundație de beton și este acoperită cu țiglă și tablă zincată.

Biserica s-a executat după proiectul inginerului Koloman Petrovici, din Târgu-Mureș, sub îndrumarea antreprenorului Anghel Roșca din Alba Iulia. Prețul construcției a fost suportat de credincioșii din localitate, iar o parte a cheltuielilor, dintr-o colecție lansată printre credincioșii români din America. Construirea ei s-a făcut sub păstorirea protopopului Alexandru Papiu, ajutat de organele bisericești locale ale parohiei. Biserica a fost binecuvântată de o delegație a Mitropoliei greco-catolice din Blaj.

În cursul anilor 1967-1968, sub conducerea pr. paroh Florea Ioan, episcopului Ioan Marcu și consilierilor Gheorghe Măhăcean, Aurel Stoica, Toader Mitrea, Gheorghe Cătană, Ionel Boantă, Gheorghe Trif, Albert Coloși și Cioca Ilie, s-au efectuat reparații generale la pereții exteriori și s-a înnoit complet acoperișul de țiglă.

Pentru ducerea la bun sfârșit a acestei lucrări, și-au adus contribuția și cântăreții bisericești Emil Simon, Ioan Scridon, îngrijitorul Mihăilă Gurghian, credincioșii Vasile Henteș, Gheorghită Gurghian, Ioan Oltean, Vica Popean, Ilie Simon senior, Gheorghe Lungu.

În 1978, s-a repictat interiorul bisericii de către pictorul Diaconu Ioan, din Râmnicu Vâlcea, în tehnica tempera grasă. Împodobirea bisericii cu această

frumoasă pictură s-a făcut în tipul păstoririi preotului paroh Oargă George, ajutat de epitropul Cioca Valer și de membrii Consiliului parohial: Degan Alexandru, Rusu Emil, Mardan Alexandru, Pușcaș Vasile, Măț Augustin, Simon Gheorghe, Matei Ioan, cântărețul bisericesc Scridon Ioan, îngrijitorul bisericesc Gurghian Mihăilă și de toți credincioșii Iernutului.

La 15 octombrie 1978, PS Episcop Emilian al Alba Iuliei, înconjurat de un sobor de preoți, a sfințit acest lăcaș de închinare, binecuvântând jertfelnicia credincioșilor.

Între anii 1989-1993, s-a ridicat în cimitirul parohial o capelă mortuară cu hramul „Sf. Gheorghe”, sfințită de I.P.S. Andrei al Alba Iuliei, la 19 septembrie 1993. La intrarea în capelă, deasupra ușii, se află următorul înscris: „Această capelă cu hramul Sf. mucenic Gheorghe s-a ridicat în anul 1993, prin jertfa credincioșilor ortodocși din Iernut, paroh fiind George Oargă, și s-a sfințit în ziua de 19 septembrie 1993, de către P.S. Episcop Andrei al Alba Iuliei.”

Capela poate fi folosită și de celelalte culte religioase.

Pe locul fostei biserici de lemn existente între 1735-1929, s-a ridicat în 1995 un obelisc, care să amintească de vechea biserică românească. Pe obelisc este menționat următorul înscris: „În acest loc a existat o biserică de lemn cu hramul „Sf Arhangheli Mihail și Gavril”, între 1735-1929, fiind lăcaș de închinare și rugăciune pentru credincioșii români din

Iernut și a fost sfințită de Episcopul Andrei al Alba Iuliei în anul Domnului 1995”

Pe zidul Castelului medieval din Iernut s-a pus o placă memorială cu următorul înscris: „În acest castel, unde au fost închiși mitropoliții Dosoftei, Ilie Iorest și Sava Brancovici, pentru apărarea și păstrarea credinței și a legii strămoșești, s-a așezat această placă de credincioșii români din Iernut și a fost sfințită de Episcopul Andrei al Alba Iuliei în anul Domnului 1995”.

În anul 2006, în urma deciziei numărul 501/2006, Parohia Iernut s-a delimitat, formându-se două parohii: Iernut I, având ca pr. paroh pe Buda Ioan, și Iernut II, având ca pr. paroh pe Feier Silviu.

La 10 octombrie 2006, s-a pus temelia unei noi biserici, urmând să se construiască în anii următori.

Biserica Ortodoxă din Iernut are peste 4000 de suflete.

Preoții care au slujit în biserica ortodoxă din 1948 până în prezent: Dumitru Biji, Dumitru Pop, Vasile Porime, Ioan Năstase, Ioan Florea, Oargă George, Feier Silviu, Buda Ioan.

Inf. Pr. Paroh Feier Silviu

Biserica Română Unită cu Roma Greco-Catolică

În localitatea Iernut a existat o comunitate de greco-catolici încă de la actul unirii bisericii române cu biserica de la Roma. Din conscripția făcută în 1750

de vicarul Petru Pavel Aron, rezultă că la Iernut existau 373 de credincioși uniți cu Roma, care aveau o biserică și doi preoți.

În parohia greco-catolică Iernut, au slujit în perioada de început următorii preoți: pr. Popa Vasile - care a construit prima biserică românească din lemn în anul 1735, apoi pr. Moise Ciugaru.

În 1757, Episcopul Petru Pavel Aron declară localitatea Iernut District Protopopesc, iar pr. Iosif Lazăr devine primul protopop al Protopopiatului Iernut. Au urmat apoi pr. protopop Petru Nirășteanu, protopopul Alexandru Papiu, în timpul căruia a fost construită actuala biserică de pe strada Dacia Traiană.

Au urmat protopopii: Iacob Domșa și Ioan Roman, ultimul ajutat de preotul Aloisiu Simon până în 1948.

Protopopiatul Iernut avea în administrare 24 de parohii cu tot atâtea biserici și preoți. Averea parohiei Iernut era constituită din: casă parohială, școală confesională, casa cantorală, o suprafață de teren agricol de 75 ha și cimitir.

La 1 decembrie 1948, prin Decretul 358, regimul comunist din România a scos în afara legii cultul greco-catolic.

O mare parte a fețelor bisericesti a fost aruncată în închisori, găsindu-și sfârșitul în închisorile de la Sighet, Gherla, Aiud, Canalul Dunăre-Marea Neagră.

Prin decretul 177 din anul 1948, întreg patrimoniul bisericii greco-catolice a fost dat comunității ortodoxe.

După evenimentele din decembrie 1989, biserica greco-catolică intră iar în legalitate.

Prin grija preotului Maier Vasile din Lechința, preot hirotonit în ilegalitate de către IPS Cardinal Alexandru Todea, cei câțiva credincioși greco-catolici din Iernut se adunau în locuințele unora dintre ei,

unde se celebra periodic Sfânta Liturghie. Treptat, numărul credincioșilor crește și în data de 31 iulie 1993 se ține prima ședință a credincioșilor în număr de 25, se alege un comitet parohial și se pregătesc actele necesare înregistrării Parohiei la Primăria Iernut.

În data de 02.08.1993, este înregistrată la Primărie de către preotul delegat al Mitropoliei din Blaj, Maier Vasile.

În data de 11.06.1995, datorită creșterii numărului de credincioși, este numit pr. Alexandru Lobonțiu în funcția de Protopop al Districtului Protopopesc Iernut și paroh al parohiei greco-catolice Iernut.

În data de 27 noiembrie 1995, se emite de către Mitropolia Blaj Atestatul privind recunoașterea de către Statul Român a Protopopiatului Greco-catolic Iernut ca persoană juridică.

Pentru desfășurarea activității, în clădirea fostei școli confesionale greco-catolice se amenajează o capelă de 40 de locuri, unde se țin aproape cu regularitate slujbele religioase duminica.

După amenajarea capelei, numărul credincioșilor începe să crească și treptat devine neîncăpătoare, impunându-se tot mai mult construirea unei biserici.

La solicitarea credincioșilor, Primăria Iernut pune la dispoziția cultului greco-catolic terenul pentru construirea bisericii.

În data de 08.03.1999, au început săpăturile pentru fundație, lucrările fiind executate de către SC Rombet Târnăveni, condusă de inginerul Rotaru Vasile. La 17.12.2000, după o slujbă de binecuvântare, s-a celebrat prima sfântă liturghie în noua biserică cu hramul „Buna Vestire” de către un număr mare de protopopi și preoți.

Biserica a fost construită sub păstoria IPS Cardinal Alexandru Todea, IPS Mitropolit Lucian Mureșan, cu contribuția Protopopului Alexandru Lobonțiu, osteneala prim coratorului Ioan Cerghizan și a tuturor credincioșilor din parohie.

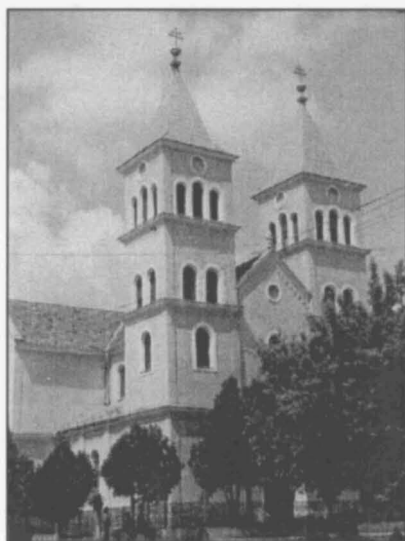
La data de 19.08.2001, Înalț Prea Sfințitul Lucian Mureșan împreună cu un sobor de preoți a sfințit biserica. În anul 2001, s-a construit în curtea bisericii o frumoasă casă parohială.

În septembrie 2001, IPS Lucian Mureșan numește ca preot paroh pe Vasile Iagăr, care slujește și în prezent.

Inf. Pr. Paroh Iagăr Vasile

Biserica romano-catolică din Iernut

Actuala biserică în stil neo-roman a fost construită între anii 1896-1898 de către Statusul Catholic de la Alba Iulia. Inițial, catolicii din Iernut au fost proprietari ai actualei biserici reformate, dată în 1558 protestanților. Practic, catolicii rămân fără lăcaș de cult până la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Prima renovare a bisericii s-a efectuat în 1966, sub îndrumarea preotului paroh Ferenczi Andras. În anul 2001, s-au executat alte renovări, fiind înlocuită atât tencuiala interioară cât și cea exterioară. În prezent, biserica romano-catolică din Iernut numără 156 de enoriași. Biserica are două filiale: Cuci și Cipău, localități unde există un număr foarte mic de credincioși.

Credincioșii romano-catolici au fost păstoriți din 1948 până în prezent de următorii preoți: Petres Kalman (1949-1981), Balazs Gyula (1981), Simonfi Jozsef (1981-1983), Tanko Geza (1983-1990), Mathe Ferencz (1990-2001), Vakaria Bela (2001-2004), Balazs Imre (2004-2005). În prezent, sunt păstoriți de preotul Ferenczi Arpad.

Inf. Pr. Ferenczi Arpad

Biserica Reformată din orașul Iernut

Biserica credincioșilor reformați e monument istoric, fiind cea mai veche construcție de pe teritoriul Iernutului (1486).

Inițial, sanctuarul bisericii a fost romano-catolic, dar în 1550, sub influența Reformei, devine, împreună cu parohia, proprietatea cultului reformat. Actualul turn a fost ridicat în 1909. Prin ridicarea turnului, stilul construcției devine unul gotic. În 1936, se construiește balconul pentru orgă, iar șindrila este înlocuită cu țiglă. Biserica a fost renovată între anii 1997-1999, de către credincioșii reformați, sub păstoria preotului paroh Mester Imre.

Numărul credincioșilor se ridică în prezent la 810.

Preoții care au slujit la Biserica Reformată în perioada la care am făcut referire, Fejer Pal, 1927 aprilie – 1948 noiembrie, Syatmari Bela, 1948 noiembrie – 1952 noiembrie, Hollo Lasylo, 1952 noiembrie – 1959 mai, Albu Zoltan, 1959 mai – 1974 iulie, Szekeres Istvan, 1974 iulie – 1995 decembrie.

Inf. pr. Mester Imre

În afară de bisericile mai sus menționate, la Iernut există în prezent și alte construcții religioase, și anume: Biserica Baptistă, Biserica Penticostală, Biserica Adventistă, Biserica Creștină după Evanghelie, Biserica Martorii lui Iehova.

Capitolul VII

VIAȚA POLITICĂ

Dacă din 1948 până în 21 decembrie 1989 exista un singur partid, P.C.R., imediat după aceea au luat ființă o serie de formațiuni politice, iar altele și-au reluat activitatea. Unele dintre ele au devenit viabile, altele au activat 10-15 ani, iar altele au fost efemere, neavând practic nici o influență în viața politică a țării s-au a diverselor localități.

În perioada imediat următoare evenimentelor din decembrie 1989, activitatea de conducere a fost preluată de Frontul Salvării Naționale, care-și exercită efectiv activitatea prin Comitetul F.S.N., apoi Comitetul Provizoriu de Uniune Națională (C.P.U.N. – care a funcționat până în martie 1992).

La nivel local, noile structuri au fost alese din reprezentanții desemnați de principalele întreprinderi și instituții de pe raza localității, prin votul colectivelor respective, ținându-se cont de ponderea personalului angajat la nivelul respectiv. Structura aleasă prin această modalitate avea un număr de 27 membri, avându-l ca președinte pe d-nul Rusu Marcu Marcel și secretar Ganea Ștefan.

În toată această perioadă, nu lipsită de bulversări și contradicții, aparatul administrativ al Primăriei, format din Păcurar Valer – primar, Mureșan

Vasile – secretar și un Consiliul de administrație, a funcționat adaptându-se noilor cerințe.

Dispărând de pe scena politică partidul unic, dispar și funcțiile cele mai importante de la nivel local de până atunci, cele de secretar și secretar adjunct al Comitetului orașenesc de partid. Menționăm că primarul unei localități cumula cele două funcții – cea de primar pe linie administrativă și cea de secretar al Comitetului comunal, orașenesc, municipal de partid.

În august 1991, prin demisia primarului Păcurar Valer, a revenit la conducerea orașului ca primar, d-nul Cornea Vasile.

La începutul anului 1992, la nivel local sunt organizate primele alegeri libere, după mai bine de o jumătate de secol.

Pentru funcția de primar candidează 4 persoane:

- Cornea Vasile – din partea P.D.A.R.
- Andreica Gheorghe – din partea

P.U.N.R.

- Coman Viorel – din partea Convenției

Pentru Democrație

- Țițiu Victor – independent

Primul tur se desfășoară în data de 9 februarie 1992 și cum nici un candidat nu a reușit să întrunească minimul necesar de voturi pentru a câștiga alegerile din primul tur, două săptămâni mai târziu, în 23 februarie are loc turul al II-lea cu primii doi clasai, respectiv Cornea Vasile și Andreica Gheorghe. Turul II este câștigat de candidatul P.U.N.R. Andreica

Gheorghe, care va deține funcția de primar din 4 martie 1992 până în 2 iulie 1996.

Fiind primele alegeri libere după mult timp în România, considerăm că este bine a menționa formațiunile politice și candidații acestora pentru funcția de consilier.

1. *Partidul Democrat Agrar din România*

- Rusu Marcu Marcel
- Anton Gheorghe
- Șoș Nicolae
- Catarig Valentin Nicolae
- Simion Dan
- Cociș Emandache
- Găinar Emil
- Motorga Ioan
- Șopterean Ioan
- Orza Mircea
- Sălcudean Aurel
- Pop Aurelia
- Cotta Septimia
- Belean Ilie
- Brustur Valeriu
- Roșca Ioan
- Sicobean Aurel

2. *Convenția Pentru Democrație*

- Dragomir Ioan
- Gurghean Aurel

- Marcu Remus Ioan
- Lung Ioan
- Vlassa Gheorghe
- Degan Emil
- Marcu Iosif
- Vlad Cornel
- Sand Gheorghe
- Brustur Remus
- Alec Teodor
- Hang Emil
- Rad Maria
- Vlasiu Dumitru
- Gurghean T. Aurel
- Olar Cornel
- Țințar Vasile

3. *Uniunea Democratică Maghiară din România*

- Budai Martin
- Simon Stefan
- Nagylaky Magda
- Magyaros Nicolae
- Szanto Stefan
- Szakacs Catalina
- Hamar Ioan
- Kosa Ștefan
- Budik Ladislau
- Kocsis Iosif
- Sipos Alexandru

- Szanto Ioan
- Kovacs Francisc
- Erszenyi Pavel
- Hidi Alezandru
- Turke Ladislau
- Magyaros Arpad

Partidul Unității Naționale Române

- Baciuc Silviu Vasile
- Slev Ioan
- Burciu Lazăr
- Vlas Teodor
- Truța Nicolae
- Brustur Gheorghe
- Boroș Constantin
- Lup Ilie
- Mareș Mircea
- Rusu Adriana
- Grama Augustin
- Buta Gheorghe
- Pop Vasile Mircea
- Gherasim Constantin
- Feșteu Gheorghe
- Șanta Ilie
- Sand Gheorghe

4. Uniunea Romilor din România

- Lăcătuș Petru

Rezultatele au fost următoarele:

- P.U.N.R. – 8 consilieri
 - Baciú Silviu Vasile
 - Slev Ioan
 - Burciu Lazăr
 - Vlas Teodor
 - Truța Nicolae
 - Brustur Gheorghe
 - Boroș Constantin
 - Lup Ilie
- P.D.A.R. – 4 consilieri
 - Rusu Marcú Marcel
 - Anton Gheorghe
 - Șoș Nicolae
 - Catarig Valentin Nicolae
- U.D.M.R. – 3 consilieri
 - Budai Martin
 - Simon Stefan
 - Nagylaky Magda
- C. D. – 2 consilieri
 - Dragomir Ioan
 - Gurghean Aurel

Deoarece la constituirea Consiliului Local în ședința din 4 martie 1992 d-nul Truța Nicolae a fost ales ca viceprimar al orașului Iernut, în ședința următoare, Mareș Mircea a depus jurământul în calitate de consilier. Din diverse motive, unii consilieri au fost înlocuiți cu următorii de pe liste,

astfel că la P.U.N.R. a ajuns la un moment dat o anumită perioadă consilier și cel care a candidat pe locul 13.

Tot în 1992, Iernutul și-a trimis un consilier în Consiliul Județean Mureș, în persoana inginerului Santa Ilie. A fost de altfel singurul reprezentant al orașului Iernut în Consiliul Județean până în prezent.

În iunie 1996, pentru funcția de primar au fost validate șapte candidaturi, reprezentând următoarele formațiuni :

1. Chiper Sever - P.D.
2. Brustur Gheorghe - P.S.M.
3. Andreica Gheorghe - P.U.N.R.
4. Căndea Iosif - P.R.M.
5. Vlăsa Gheorghe - P.D.A.R.
6. Titu Victor - C.D.R.
7. Furman Marcel - P.D.S.R.

Cum nici de această dată nu a fost nici un câștigător din primul tur, în 16 iunie s-au înfruntat candidatul P.D.S.R. , Furman Marcel, cu cel al P.U.N.R., Andreica Gheorghe, câștig de cauză având reprezentantul P.D.S.R.

În sesiunea din 2 iulie 1996 a Consiliului Local, a fost ales și viceprimarul în persoana domnului Orza Gheorghe - C.D.R.

Consiliul Local s-a constituit din 19 consilieri și anume:

- P.U.N.R. - 4 Andreica Gheorghe
Burciu Dorin

		Lup Ilie
		Cormoș Ovidiu
P.D.S.R.	- 4	Cornea Vasile
		Pop Teodor
		Peligrad Ioan
		Câmpcan Viorel
U.D.M.R.	- 3	Trombitaș Ioan
		Simon Ștefan
		Koșa Ștefan
C.D.	- 2	Titiu Victor
		Orza Gheorghe
		(înlocuit de Rad Gheorghe)
U.S.D.	- 2	Chiper Sever
		Moldovan Luca
P.D.A.R.	- 1	Rusu Marcu Marcel
P.R.M.	- 1	Cândeia Iosif
P.S.M.	- 1	Brustur Gheorghe
P.R.	- 1	Rostaș Lazăr

Menționăm că dl. Titiu Victor, fiind incompatibil cu funcția de consilier, și-a dat demisia din Consiliul Local, intrând următorul de pe listă – Maer Vicu.

Componența Consiliului Local a suferit în timp unele modificări, datorită decesului unuia dintre membrii săi (Lup Ilie), demiterii sau demisiei altora – Pop Teodor și Peligrad Ioan înlocuiți de Duma Vasile, Costea Doroftei și Simion Dan.

Pe lângă creșterea numărului de candidați la funcția de primar, se constată și o creștere a numărului de formațiuni politice, care de la patru, în 1992, ajunge la 11.

De asemenea, apare și un candidat independent – Mărginean Cornel.

În alegerile din iunie 2000, pentru funcția de primar au fost validate următoarele candidaturi: Cornea Vasile, Nicoară Ioan, Titiu Victor, Andreica Gheorghe, Furman Marcel, Orza Gheorghe, Burciu Dorin, Câdea Iosif, Brustur Gheorghe și Rusu Marcu Marcel.

Alegerile sunt câștigate din primul tur de reprezentantul P.D.S.R., Cornea Vasile.

Pentru Consiliul Local, prezintă liste de candidați 12 formațiuni politice, iar 4 candidați se înscriu ca independenți – Mărginean Cornel, Titiu Victor, Mareș Mircea și Câdea Iosif.

Repartizarea mandatelor pe baza numărului de voturi valabil exprimate obținute a fost următoarea:

P.D.S.R. – 7

U.D.M.R. – 3

P.U.N.R. – 2

A.P.R. – 2

P.R.M. – 2

P.N.L. – 1.

Lista candidaților cărora li s-au atribuit mandate în Consiliul Local Iernut:

Simion Dan – P.D.S.R.

Truță Nicolae - P.D.S.R.
Cotta Septimia - P.D.S.R.
Călugăr Pop Cornel - P.D.S.R.
Gherasim Constantin - P.D.S.R.
Precup Liviu - P.D.S.R.
Demeter Elisabeta Iolanda - U.D.M.R.
Turke Ladislau - U.D.M.R.
Boroș Irina - U.D.M.R.
Andreica Gheorghe - P.U.N.R.
Cormoș Ovidiu - P.U.N.R.
Maer Vasile Viciu - A.P.R.
Mărginean Alexandru Toader - A.P.R.
Burciu Dorin - P.R.M.
Mailat Victor - P.R.M.
Anton Gheorghe - P.R.M.

În ședința de constituire a Consiliului Local, este ales viceprimar reprezentantul P.N.L., Nicoară Ioan, Anton Gheorghe dându-și demisia din Consiliul Local.

Gherasim Constantin, fiind incompatibil cu funcția de consilier, a fost înlocuit de Șopterean Ovidiu. La P.R.M., Burciu Dorin și Mailat Victor și-au dat demisia, urmând ca și consilieri Mărginean Simion și Pavel Vasile.

Două concluzii se impun a fi menționate în urma acestor alegeri, și anume:

- câștigarea alegerilor pentru funcția de primar din primul tur ;

- migrația politică – candidați care la alegerile precedente se aflau pe lista unor partide și care la aceste alegeri s-au regăsit pe lista altor partide.

Menționăm că nici la aceste alegeri nici unul dintre candidații independenți n-a avut câștig de cauză, dovedind, într-un fel că mai mult contează lista decât valoarea unuia sau a altuia dintre candidați.

La alegerile din 6 iunie 2004, pentru funcția de primar au fost validate următoarele candidaturi:

Cornea Vasile, Burciu Lazăr, Maer Vicu, Demeter Elisabeta Iolanda, Nicoară Ioan, Furman Marcel, Moldovan Simion.

În urma desfășurării primului tur de scrutin, nici un candidat nu a obținut necesarul de voturi pentru a câștiga alegerile.

În turul II, în care s-au confruntat reprezentantul P.S.D. Cornea Vasile, cu reprezentantul P.N.L. Nicoară Ioan, câștig de cauză a avut reprezentantul P.S.D.

Formațiunile politice care au prezentat liste de candidați pentru funcția de consilier au fost în număr de 10 . Participă și doi candidați independenți Căndea Iosif și Lăcătuș Petru.

Lista candidaților cărora li s-au atribuit mandate se prezintă astfel:

Simion Dan - P.S.D.

Călian Dorel – P.S.D.

Mărginean Alexandru Teodor – P.S.D.

Lup Mihai – P.S.D.

Truță Nicolae – P.D.S.
Ignat Teodor – P.S.D.
Nicoară Ioan – P.N.L.
Pantea Constantin – P.N.L.
Mărginean Teofil Vasile – P.N.L.
Santa Vasile – P.N.L.
Demeter Elisabeta Iolanda – U.D.M.R.
Budik Irma – U.D.M.R.
Maer Vasile Vicu – P.D.
Turcu Simona Elena – P.N.G.
Andreica Gheorghe – P.U.N.R.

La ședința de constituire a Consiliului Local este ales viceprimar reprezentanta P.N.G., Turcu Simona Elena, locul de consilier fiind luat de Păun Ovidiu.

Se constată că față de anul 2000, în 2004 numărul consilierilor s-a redus de la 17 la 15. Trecerea de la o formațiune politică la alta s-a manifestat în continuare. Motivele sunt diverse, dar primează cele din interes.

Am menționat în cele de mai sus, rezultatele alegerilor la nivel local din 1992 până în prezent.

Alegeri s-au desfășurat și înainte de 1989, exceptând primarul, care era numit de partid. În cazul alegerilor respective, rezultatele erau, în general, previzibile.

Aleșii se numeau deputați și, evident, erau toți reprezentanții unei singure formațiuni politice – P.C.R. Față de sistemul actual, deputatul răspundea de

o circumscripție electorală, și anume de cea în care a fost ales.

În prezent, formațiunile politice au anumite structuri de conducere, dar ele se manifestă mai mult cu prilejul alegerilor pentru diverse funcții în partid sau cu prilejul alegerilor locale și a celor generale.

Capitolul VIII

PATRIMONIU

1. Monumente de arhitectură și artă:
Biserica Reformată, secolul XV
Castelul Medieval, secolul XVII
Monumentul Ostașilor Români de la Oarba de Mureș
Sculpturile realizate în piatră, amplasate în zona Monumentului de la Oarba de Mureș
Monumentul Ostașilor Sovietici
Monumentul Latinității „Lupa Capitolina”, 1995
Monumentul Orașului, 1998
2. Obeliscuri, plăci comemorative, plăci aniversare
Obeliscul ridicat pe locul fostei Biserici Românești din lemn, 1995
Placă comemorativă cu mitropoliți ai Transilvaniei închiși la castel, 1995
Placa de pe fațada clădirii Primăriei cu prima atestare documentară a localității Iernut, 1997
Placa de pe fațada clădirii Primăriei, care atestă aniversarea a 750 de la primul înscris, 2007.

A N E X E

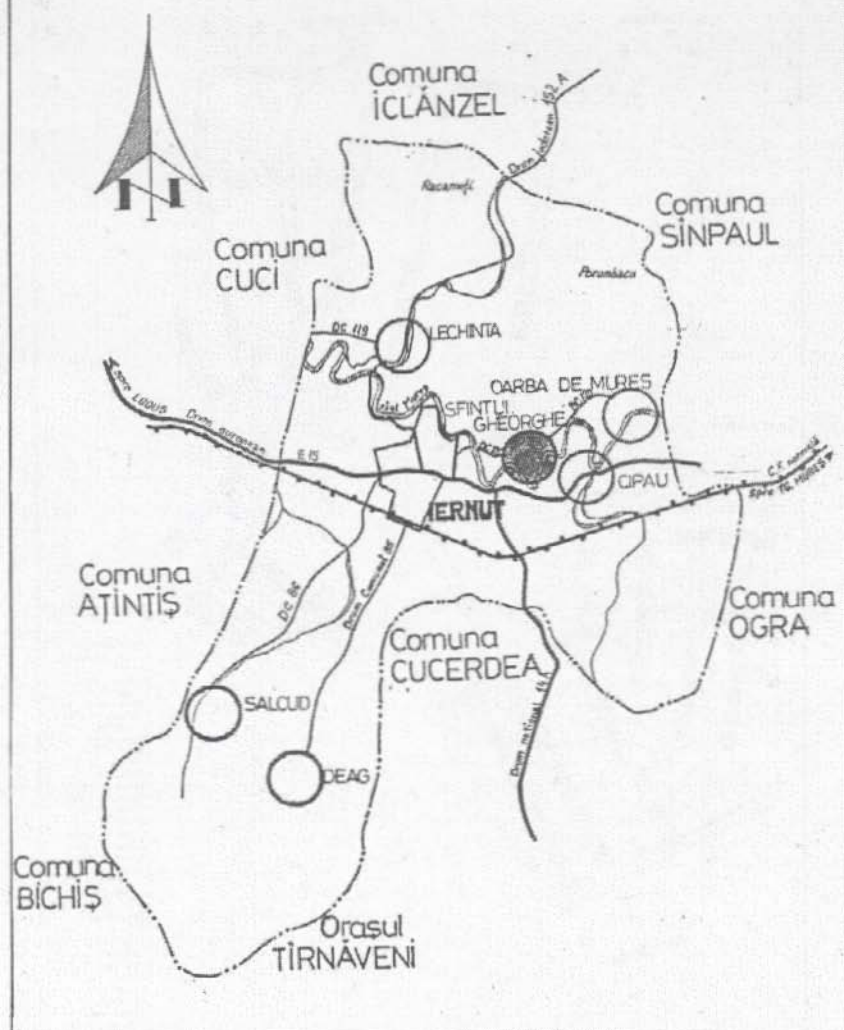
LISTA CUPRINZÂND PRIMARIIL, VICEPRIMARIIL ȘI SECRETARIIL DIN PERIOADA 1948 – 2007

- 1946 – 1949 Primar Bordeanu Teodor
 Secretar Dumitru Gheorghe
- 1950 – 1952 Primar Vlad Vasile
 Secretar Pop Cornel
- 1953 - Primar Nicoară Teodor
 Secretar Albu Ioan
- 1954 – 1955 Primar Suciu Victor
 Secretar Ignat Vasile
- 1956 – 1965 Primar Kocsis Ioan
 Secretar Olteanu Ioan
- 1965 – 1973 (02) Primar Gurchian Aurel
 Secretar Baciú Vasile (1965 – 1968)
 Secretar Olteanu Ioan
- 1973 (03) – 1979 (10) Primar Joldeș Nicolae
 Viceprimar Truță Nicolae
 (1973 martie-1975 martie)
 Viceprimar Pastor Ioan
 (1975 aprilie – 1977)
 Viceprimar Ritivoiu Anica
 (1977 – 1980)
 Secretar Olteanu Ioan
- 1979 (10) – 1989 (05) Primar Cornea Vasile
 Viceprimar Vlasiu Ioan

(1980 – 1983)
 Viceprimar Todea Eugen
 (1984 – 1990)
 Secretar Olteanu Ioan
 (până în martie 1984)
 Mureșan Vasile
 (1984, 1.04. – și în prezent)
 1989 (05.05.) – iulie 1990 Primar Păcurar Valer
 Viceprimar Todea Eugen
 1990 (08.08. – 1992 (02) Primar Cornea Vasile
 Viceprimar Borda Ioan
 Viceprimar Anton Gheorghe
 1992 (03) - 1996 (06) Primar Andreica Gheorghe
 Viceprimar Truță Nicolae
 1996 (07) - 2000 (06) Primar Furman Marcel
 Viceprimar Orza Gheorghe
 2000 (06) – 2000 (06) Primar Cornea Vasile
 Viceprimar Nicoară Ioan
 2004 (06) – prezent Primar Cornea Vasile
 Viceprimar Turcu Simona Elena

ORASUL IERNUT

TERITORIUL ADMINISTRATIV

Retea stradala Iernut
Scara:1:10.000

spre Ludus

spre Tg.Mures

1. Mihai Eminescu
2. Tudor Vianutescu
3. J. Mai
4. George Udrea
5. Stefan de Mory
6. Petru bandu
7. December 1918
8. Avram Iancu
9. Mihai Viteazul
10. I. Ieraciati
11. Elceca
12. I. I. D. D. D.
13. Dacia Trujia
14. N. C. B. B. B.
15. M. C. V. V. V.
16. V. T. V. V. V.
17. L. V. V. V. V.
18. C. V. V. V. V.
19. I. V. V. V. V.
20. D. V. V. V. V.
21. I. V. V. V. V.
22. H. V. V. V. V.
23. I. V. V. V. V.
24. V. V. V. V. V.
25. V. V. V. V. V.
26. V. V. V. V. V.
27. V. V. V. V. V.
28. V. V. V. V. V.
29. V. V. V. V. V.
30. V. V. V. V. V.
31. V. V. V. V. V.
32. V. V. V. V. V.
33. V. V. V. V. V.
34. V. V. V. V. V.
35. V. V. V. V. V.
36. V. V. V. V. V.
37. V. V. V. V. V.
38. V. V. V. V. V.
39. V. V. V. V. V.
40. V. V. V. V. V.
41. V. V. V. V. V.
42. V. V. V. V. V.
43. V. V. V. V. V.
44. V. V. V. V. V.
45. V. V. V. V. V.
46. V. V. V. V. V.
47. V. V. V. V. V.
48. V. V. V. V. V.
49. V. V. V. V. V.
50. V. V. V. V. V.
51. V. V. V. V. V.
52. V. V. V. V. V.
53. V. V. V. V. V.
54. V. V. V. V. V.
55. V. V. V. V. V.
56. V. V. V. V. V.
57. V. V. V. V. V.
58. V. V. V. V. V.
59. V. V. V. V. V.
60. V. V. V. V. V.
61. V. V. V. V. V.
62. V. V. V. V. V.
63. V. V. V. V. V.
64. V. V. V. V. V.
65. V. V. V. V. V.
66. V. V. V. V. V.
67. V. V. V. V. V.
68. V. V. V. V. V.
69. V. V. V. V. V.
70. V. V. V. V. V.
71. V. V. V. V. V.
72. V. V. V. V. V.
73. V. V. V. V. V.
74. V. V. V. V. V.
75. V. V. V. V. V.
76. V. V. V. V. V.
77. V. V. V. V. V.
78. V. V. V. V. V.
79. V. V. V. V. V.
80. V. V. V. V. V.
81. V. V. V. V. V.
82. V. V. V. V. V.
83. V. V. V. V. V.
84. V. V. V. V. V.
85. V. V. V. V. V.
86. V. V. V. V. V.
87. V. V. V. V. V.
88. V. V. V. V. V.
89. V. V. V. V. V.
90. V. V. V. V. V.
91. V. V. V. V. V.
92. V. V. V. V. V.
93. V. V. V. V. V.
94. V. V. V. V. V.
95. V. V. V. V. V.
96. V. V. V. V. V.
97. V. V. V. V. V.
98. V. V. V. V. V.
99. V. V. V. V. V.
100. V. V. V. V. V.

BIBLIOGRAFIE

1. Fonduri arhivistice, studii statistice, recensăminte

Arhiva Primăriei Iernut

Arhiva unităților economice și a instituțiilor din Iernut

Oficiul de Statistică a județului Mureș,
Recensămintele populației din anii 1956, 1966, 1977, 1992 și 2002

2. Presa

Steaua roșie, 5 mai 1985

Cuvântul liber din 26 octombrie 1995, 21 și 28 iunie 2007

3. Cărți

Cucu, V., *Geografia umană generală, Geografia populației*, Casa de editură „Viața Românească”, București, 1997

Ilinca, N., *Geografia umană. Populația și așezările omenești*, Editura C.D. Press, București, 2005

Soneriu, Ion, Man, Ion, *Județul Mureș*, Editura Academiei, București, 1973

4. Lucrări de grad didactic

Andreica, Maria, *Analiza fenomenului urban în sectorul Luduș – Iernut*, lucrare pentru obținerea gradului didactic I, Universitatea „Babeș – Bolyai”, Facultatea de Geografie, Cluj-Napoca, 1994

Banea, Adrian, *Sistemul urban Luduș – Iernut. Potențial geodemografic*, lucrare pentru obținerea gradului didactic I, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Geografie, Cluj-Napoca, 2006

4.3. Dancu, Traian, *Monografia localității Iernut*, 1972

CUPRINS

Cap. I

ELEMENTE DEMOGRAFICE /15

Cap.II

SECTORUL PRIMAR /18

2.1. Agricultură /18

2.2. Sectorul pescăresc /46

Cap.III

SECTORUL SECUNDAR /48

3.1. Dezvoltarea industrială a localității /48

Cap.IV

SERVICII ÎN FOLOSUL COMUNITĂȚII/ 53

Cap.V

ACTIVITATEA SPORTIVĂ/119

CAP.VI

VIAȚA RELIGIOASĂ/ 124

CAP.VII

VIAȚA POLITICĂ/135

CAP.VIII

PATRIMONIUL /148

ANEXE/149

BIBLIOGRAFIE /153

